

VEILIGHEIDSANALYSE

Integraal veiligheidsplan 2023-2027

**GEMEENTE
MIDDEN-
DRENTHE**

Portefeuillehouder
Burgemeester C. Bijl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Methode	4
3.	Veilige woon en leefomgeving.....	5
3.1.	Sociale kwaliteit	5
3.2	Fysieke kwaliteit	14
4	Bedrijvigheid en veiligheid.....	16
4.1	Veilig winkelgebied	16
4.2	Veilig bedrijventerrein	17
4.3	Uitgaan en evenementen.....	18
4.4	Veilig toerisme	19
5	Jeugd en veiligheid	21
5.1	Jeugdcriminaliteit, individuele problemen	21
5.2	Jeugd, alcohol en drugs.....	23
6	Fysieke veiligheid	24
6.1	Verkeersveiligheid	24
6.2	Brandveiligheid	24
6.3	Externe veiligheid	25
7	Integriteit en veiligheid.....	27
7.1	Polarisering en radicalisering	27
7.2	Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit	27
7.3	Veilige publieke taak (VPT).....	32
8	Uitkomsten veldonderzoek en enquêtes	33

1. Inleiding

Voor u ligt de veiligheidsanalyse van de gemeente Midden-Drenthe. Deze analyse geeft een beeld van de ontwikkelingen op de hierna genoemde onderwerpen op het gebied van veiligheid in de gemeente Midden-Drenthe. De analyse vormt de basis voor de prioriteiten voor het nieuwe integraal veiligheidsplan 2023-2027.

Veiligheid is een begrip dat de publieke en politieke agenda bezig houdt. De media besteedt veel aandacht aan veiligheid. Bijna dagelijks zien wij verkeersongevallen, grote rechtszaken tegen topcriminelen, liquidaties, rampen en ga zo maar door de revue passeren. Dit laat zien dat wij als samenleving veel waarde hechten aan onze veiligheid. Dit is niet gek, want veiligheid is niet alleen een basisvoorwaarde voor het goed functioneren van een gemeenschap als geheel, maar veiligheid is ook heel persoonlijk. Veiligheid is complex en de waarde die wij hechten aan veiligheid verandert door sociale veranderingen constant. Voorbeelden van deze veranderingen zijn; internationalisering, individualisering, informalisering, informatisering en intensivering. Op gemeentelijk niveau houdt het begrip veiligheid ook de publieke en politieke agenda bezig en besteden wij veel aandacht aan hoe wij de veiligheid van onze inwoners kunnen waarborgen

Het begrip veiligheid is een breed en subjectief begrip. Om veiligheid binnen de gemeente te kunnen meten, wordt veiligheid belicht vanuit vier kernonderdelen;

- *Objectieve veiligheid* is een gemeten niveau op een vooraf vastgestelde schaal van veiligheid. Wat men meet zijn uiterlijk waarneembare maatschappelijke verschijnselen;
- *Subjectieve veiligheid* is de mate waarin mensen zich veilig voelen. Subjectieve veiligheid is een persoonlijke beleving;
- *Sociale veiligheid* verwijst naar de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door misdrijven (criminaliteit), overtredingen en overlast door anderen;
- *Fysieke veiligheid* is de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door ongevallen en tegen onheil van niet-menselijke oorsprong.

1.1. Leeswijzer

Deze veiligheidsanalyse bestaat uit tien hoofdstukken. Deze inleiding vormt het eerste hoofdstuk, waarna in het tweede hoofdstuk vijf methodes worden besproken waarmee de gegevens voor deze veiligheidsanalyse zijn verzameld. Vanaf het derde tot het zevende hoofdstuk worden per veiligheidsthema resultaten uit statistieken een toelichting geschetst. Het achtste hoofdstuk bestaat uit de resultaten van de enquêtes die zijn verstuurd en ingevuld naar/door ketenpartners, de uitkomsten van het veldonderzoek en de uitkomsten van de raadsverkenning. In het negende hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige aanpak en tot slot wordt in hoofdstuk 10 een conclusie beschreven.

De veiligheidsanalyse is opgesteld aan de hand van de methodiek Kernbeleid Veiligheid, een instrument dat afkomstig is van de Vereniging voor Nederlandse gemeenten (VNG). In deze methodiek worden 5 veiligheidsvelden benoemd;

- Veilige woon- en leefomgeving;
- Bedrijvigheid en veiligheid;
- Jeugd en veiligheid;
- Fysieke veiligheid;
- Integriteit en veiligheid.

2. Methode

Om inzicht te krijgen in zowel de subjectieve als de objectieve veiligheid is het belangrijk om niet alleen aandacht te besteden aan feitelijkheden en waarneembare situaties, maar ook mensen te bevragen naar hun gevoelens met betrekking tot veiligheid. Er zijn daarom vijf middelen ingezet om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de subjectieve en objectieve veiligheid in de gemeente Midden-Drenthe.

Het eerste middel dat is ingezet is de raadpleging van twee online databases. De eerste database is de Veiligheidsmonitor. Dit is een terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap onder de inwoners van de gemeente Midden-Drenthe. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), gemeenten en politie. In dit onderzoek wordt het jaar 2017 met het jaar 2021 vergeleken.

Voor de Veiligheidsmonitor is door het CBS een aselechte steekproef getrokken van 790 inwoners uit de basisregistratie personen (hierna; BRP) van de gemeente Midden-Drenthe. In totaal hebben 357 van de 790 geselecteerde inwoners een volledige vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een response rate van 45 procent.

De tweede online database is 'Waarstaatjegemeente.nl'. Op deze site worden lokale cijfers weergegeven. Deze cijfers zijn afkomstig van het CBS, de GGD, burgerpeiling en bronnen van de eigen gemeente.

Het tweede middel zijn de Politiestatistieken. Hiermee kan een goed beeld worden geschetst van de objectieve veiligheid, ofwel; de geregistreerde feiten. Belangrijk om in acht te nemen, is dat deze gegevens een vertekend beeld kunnen geven van de subjectieve veiligheid, doordat men afhankelijk is van de aangiftebereidheid van inwoners.

Het derde middel is het veldonderzoek. Dit hebben we gedaan door op verschillende markten in de gemeente te gaan staan (Beilen, Smilde en Westerbork). Hierbij hebben we gebruik gemaakt van een 'buisjes opstelling'. Er waren in totaal 12 buisjes. Bij ieder buisje stond een ander onderwerp, bijvoorbeeld verkeersveiligheid, alcohol en drugs of georganiseerde criminaliteit. De marktbezoekers kregen 4 muntjes en werden vervolgens gevraagd om deze 4 muntjes te verdelen over de 12 buisjes. Zo werden ze gestimuleerd om 4 veiligheidsonderwerpen te prioriteren.

Het vierde middel zijn de enquêtes die zijn verstuurd en ingevuld naar/door verschillende ketenpartners.

Het laatste middel dat is ingezet, is het opvragen van statistieken bij verschillende ketenpartners. Voorbeelden van deze statistieken die zijn opgevraagd, zijn cijfers van het bureau HALT, de veiligheidsregio Drenthe en het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe.

3. Veilige woon en leefomgeving

In dit hoofdstuk wordt het onderwerp ‘veilige woon en leefomgeving’ behandeld. Er wordt stilgestaan bij de sociale en fysieke kwaliteit van buurten, wijken en kernen. De sociale kwaliteit van een buurt, wijk, kern wordt sterk beïnvloed door ‘intermenselijke relaties’. Belangrijke ‘positieve’ aspecten zijn betrokkenheid van bewoners bij de buurt, de kwaliteit van sociale netwerken, informele sociale controle en samenredzaamheid. De sociale kwaliteit kan onder druk komen te staan door bijvoorbeeld woonoverlast, burengerucht, overlast van verwarde personen, multi-probleemgezinnen/huishoudens, overlast door illegale bewoning, intimiderende buurtbewoners, drank- en drugsoverlast en prostitutie.

De fysieke kwaliteit van een buurt, wijk of kern heeft betrekking op fysieke kenmerken van de woonomgeving; in het bijzonder de inrichting, het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Aspecten van de fysieke kwaliteit zijn; onderhoud van groen, aanpak van zwerfvuil en bijvoorbeeld verlichting van achterpaden, etc. Inbreuk op de fysieke kwaliteit van buurten, wijken en kernen zijn onder meer vernielingen, graffiti, zwerfvuil en andere tekenen van verloedering.

Hoe het in de gemeente Midden-Drenthe gesteld staat met de ‘veilige woon- en leefomgeving’ wordt in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

3.1. Sociale kwaliteit

In deze paragraaf worden de bevindingen van de Veiligheidsmonitor, Politiestatistieken en de resultaten uit het veldonderzoek weergegeven.

Sociale cohesie

Met sociale cohesie wordt de mate waarin een groep mensen een interne samenhang kennen en waarvan de leden elkaar steunen en zich met de groep identificeren bedoeld. Het is lastig om de sociale cohesie in de buurt te meten, omdat het begrip subjectief van aard is. Om toch zicht te krijgen op de sociale cohesie in Midden-Drenthe en hoe deze wordt ervaren door onze inwoners, heeft de Veiligheidsmonitor een aantal vragen gesteld die allemaal een indicatie geven van de sociale cohesie. Ondervraagden konden op een schaal van 0-10 aangeven in hoeverre zij met een bepaalde stelling eens waren. In tabel 1 zijn hier de uitkomsten van weergegeven.

Tabel 1: Uitkomsten Veiligheidsmonitor sociale cohesie

		Midden-Drenthe 2021	Midden-Drenthe 2017	Midden-Drenthe 2013
Sociale cohesie	Schaalscore 0-10	7.0	6.7	7.1
Mensen in de buurt kennen elkaar nauwelijks.	% (helemaal) mee eens	13	15	13
Mensen in de buurt gaan prettig met elkaar om.	% (helemaal) mee eens	81	75	81
Ik woon in een gezellige buurt.	% (helemaal) mee eens	73	56	62
Ik voel me thuis bij de mensen in de buurt.	% (helemaal) mee eens	72	65	70

De schaalscore van de sociale cohesie in Midden-Drenthe is ten opzichte van 2013 in 2017 gedaald (van een 7.1 naar een 6.7), in 2021 is een stijging naar 7.0 waargenomen. Ten opzichte van 2013 geven in 2017 minder mensen aan dat men in de buurt prettig met elkaar omgaat (van 81% naar 75 %), hierbij is in 2021 een stijging naar het oude niveau waarneembaar (81%). Daarnaast geven minder mensen aan dat zij in een gezellige buurt wonen (62 % naar 56%) en geven minder mensen aan zich thuis te voelen bij de mensen in de buurt (70 % naar 65 %). Voor deze laatste twee geldt respectievelijk dat er een stijging naar 73% en 72% waarneembaar is voor 2021.

Onveiligheidsgevoelens

Onveiligheidsgevoelens zijn gevoelens die aangeven of mensen zich veilig voelen in hun directe omgeving. Dit kan thuis zijn, maar ook in de openbare ruimte. Daarnaast geven de onveiligheidsgevoelens van mensen aan hoe groot zij het risico achten slachtoffer te worden van criminaliteit. Wederom zijn de onveiligheidsgevoelens die een individu ervaart subjectief en afhankelijk van iemand zijn referentie kader. Onveiligheidsgevoelens zijn daarom lastig te meten.

De Veiligheidsmonitor heeft een aantal vragen gesteld die een indicatie geven van de onveiligheidsgevoelens van onze inwoners. De uitkomsten van deze vragen zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Uitkomsten Veiligheidsmonitor onveiligheidsgevoelens

		Midden-Drenthe 2021	Midden-Drenthe 2017	Midden-Drenthe 2013
Gemiddeld rapportcijfer veiligheid woonomgeving	Schaalscore 0-10	7.8	7.7	7.6
Voelt zich wel eens onveilig in het algemeen	% ja	25	25	24
Voelt zich vaak onveilig in het algemeen	% vaak	2	1	0
Voelt zich wel eens onveilig in de eigen buurt	% ja	7	11	10
Voelt zich vaak onveilig in de eigen buurt	% vaak	2	0	0

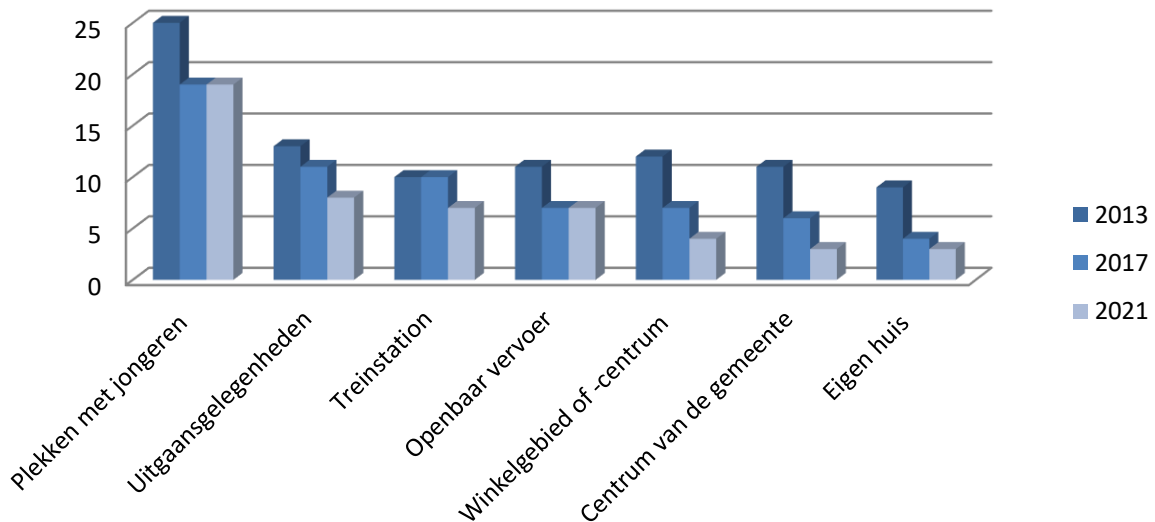
Over het algemeen geven de inwoners van de gemeente Midden-Drenthe in 2017 een hoger cijfer op de veiligheid in de woonomgeving dan in 2013 (7.6 naar 7.7), dit cijfer steeg licht door in 2021. Een groter deel van onze inwoners geeft echter aan zich in het algemeen wel eens onveilig te voelen (tijdvolgordelijk 24%, 25% en 25%) en een deel geeft aan zich in de eigen buurt wel eens onveilig te voelen (tijdvolgordelijk 10 %, 11% naar 7%). Daarnaast voelen mensen zich vaker dan in 2013 in het algemeen onveilig (tijdvolgordelijk 0 %, 1 % naar 2%).

Naast dat de Veiligheidsmonitor vragen heeft gesteld over de onveiligheidsgevoelens, hebben zij ook vragen gesteld over waar onze inwoners zich het meest onveilig voelen. De uitkomsten van deze vragen zijn weergegeven in figuur 1.

Uit figuur 1 blijkt dat mensen zich nog steeds het meest onveilig voelen op plekken waar jongeren rondhangen. Dit percentage is in 2017 echter wel gedaald ten opzicht van 2013

(25% naar 19%) en in 2021 is dit gelijk gebleven (19%). De onveiligheidsgevoelens rondom het stationsgebied zijn ten opzichte van 2013 en 2017 gedaald (naar 7%). In alle andere categorieën zijn de cijfers gedaald, naast het openbaar vervoer (waar het cijfer gelijk gebleven is, 7%).

Onveiligheidsgevoelens

Figuur 1: uitkomsten Veiligheidsmonitor (on)veiligheidsgevoelens specifieke gebieden

Overlast

Net als onveiligheidsgevoelens en sociale cohesie, is overlast een subjectief begrip en afhankelijk van het referentiekader van het individu. Wat voor de één een groepje jongeren is die aan het 'chillen' is op de hoek van de straat, ziet de ander bijvoorbeeld als 'etterbakken' die de sfeer in de wijk verpesten. Voorbeelden van overlast zijn hangjongeren, burengerucht en horeca- en drugsoverlast.

Fysieke verloedering heeft betrekking op bekladding van muren of gebouwen, rommel en hondenpoep op straat en vernieling van telefooncellen, bus- en tramhokjes en is daarmee ook een voorbeeld van overlast.

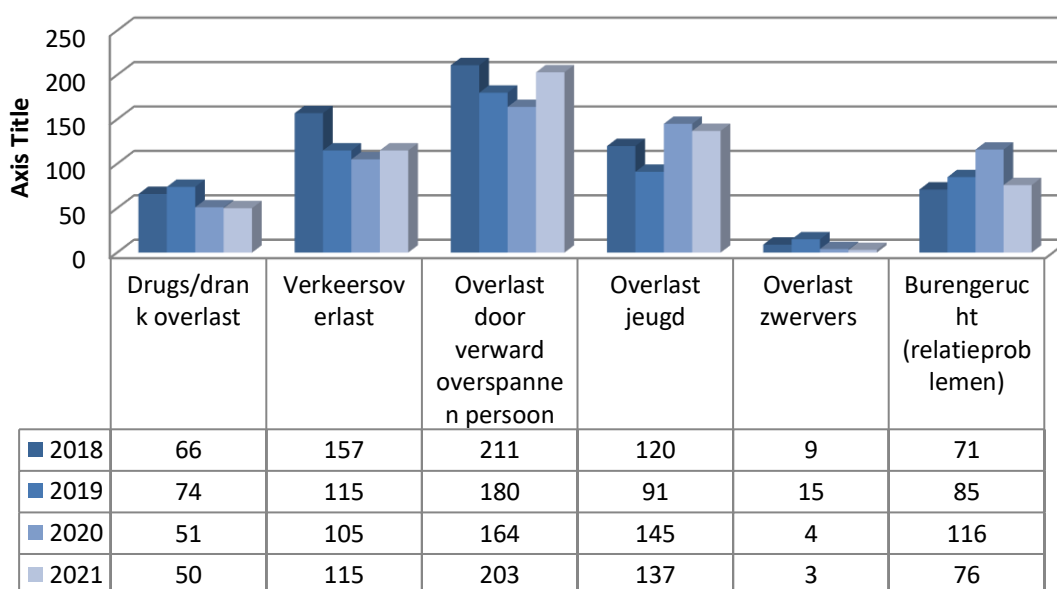
De Veiligheidsmonitor heeft een aantal vragen gesteld over de ervaren overlast in de gemeente Midden-Drenthe. Deze gegevens zijn aangevuld met Politiestatistieken. De uitkomsten van de Veiligheidsmonitor staan weergegeven in tabel 3. De Politiestatistieken zijn weergegeven in figuur 2.

Tabel 3: Uitkomsten Veiligheidsmonitor overlast. . Vanwege een recente wijziging in de vraagstelling, wijken de waarden van 2021 in vergelijking tot andere jaren af. Deze worden bijgewerkt wanneer de juiste verdeelsleutel beschikbaar komt.

	Midden-Drenthe 2021		Midden-Drenthe 2017		Midden- Drenthe 2013	
	Komt weleens voor %	Ervaart vaak overlast %	Komt weleens voor %	Ervaart vaak overlast %	Komt weleens voor %	Ervaart vaak overlast %
Fysieke verloedering	78	10	69	15	75	15
Sociale overlast	41	4	36	6	44	6
Verkeersoverlast	79	22	75	20	77	19
Hinder van horecagelegenheden	3	0	10	1	14	0
Totale overlast	93	30	87	30	93	29

Uit tabel 3 kan worden geconcludeerd dat mensen over het algemeen minder overlast ervaren dan in 2013 (93% naar 87%). Dit getal is in 2021 weer gelijk aan 2013 (93%). Het aandeel mensen dat verkeersoverlast ervaart is gedaald ten opzichte van 2013, gestegen en is relatief hoog. 75% van de mensen geeft aan wel eens overlast van het verkeer te ervaren en 22% geeft aan vaak overlast te ervaren van het verkeer (2021). Het percentage mensen dat vaak aangeeft overlast te ervaren van het verkeer is met 2% gestegen ten opzichte van 2017. Daarnaast is het aandeel mensen dat aangeeft dat zij wel eens overlast ervaren door fysieke verloedering in 2017 gedaald ten opzichte van 2013 (75% naar 69%), maar in 2021 is het weer gestegen naar 78%. Het aandeel mensen dat aangeeft dat zij vaak overlast ervaren van fysieke verloedering is in 2017, ten opzichte van 2013, gelijk gebleven (15%). Voor 2021 is hier een daling te zien (10%).

Overlast

Figuur 2: Politiestatistieken overlast

De Politiestatistieken laten zien dat het aantal meldingen van overlast van verwarden personen tot 2020 is gedaald, maar in 2021 weer licht is gestegen. Ten opzichte van 2019 is de jeugdoverlast in 2020 sterk gestegen. In 2021 is de jeugdoverlast ten opzichte van 2020 slechts weer beperkt gedaald. De burenruis en relatieproblemen zijn in 2020 ook sterk

Overlast verwarde persoon

Zoals uit de Politiestatistieken (figuur 2) blijkt, is er een stijgende lijn waarneembaar in de overlast veroorzaakt door verwarde personen. Dit is een fenomeen wat zich niet alleen in de gemeente Midden-Drenthe voordoet, maar ook landelijk is een stijging waarneembaar. Landelijk registreerde de politie in 2017 83.602 incidenten van overlast waar verwarde personen bij betrokken zijn geweest. In 2018 steeg dit aantal naar 90.605, een stijging van 8 procent. Vorig jaar (2021) kreeg de politie te maken met 130.177 voorvallen; 11 procent meer dan in 2020. In Midden-Drenthe is deze stijging ook zichtbaar (figuur 2).

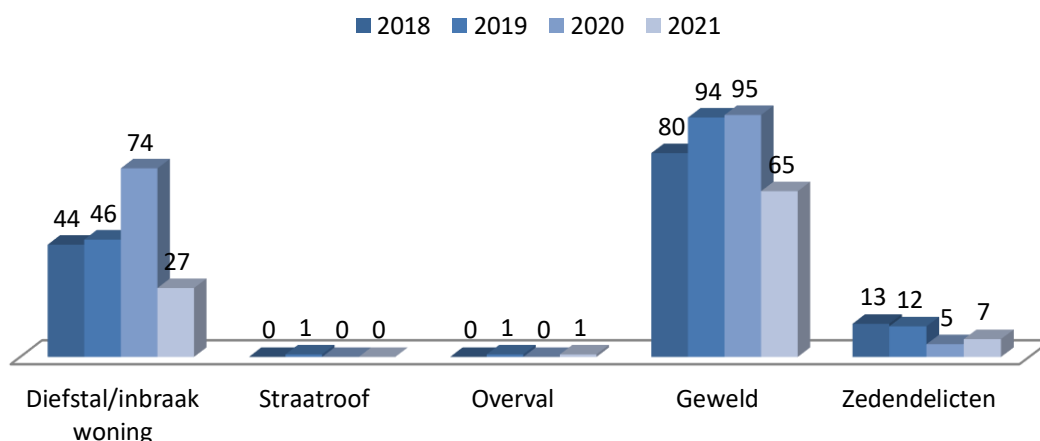
High Impact Crimes (HIC)

Sinds enkele jaren wordt in Nederland de term 'high impact crimes' (HIC) gebruikt om delicten aan te duiden die een grote impact hebben op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij. Hier worden (gewelddadige) vermogensdelicten onder geschaard, om precies te zijn woninginbraak, straatroof, zedenmisdrijven, geweld en overvallen.

Onder woninginbraak wordt verstaan: 'diefstal of een poging daartoe, zonder (bedreiging met) geweld tegen personen, in combinatie met het wederrechtelijk betreden van een woning bijvoorbeeld door braak of insluiping'. Een straatroof wordt gedefinieerd als: 'het met (bedreiging van) geweld wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen particuliere personen die zich op de openbare weg bevinden, of de poging daartoe'. Een overval wordt gedefinieerd als: 'het met (bedreiging van) geweld wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen personen in een afgeschermd ruimte of op een gepland of georganiseerd waardetransport, of de poging daartoe'. Zedenmisdrijven zijn seksuele activiteiten die volgens de wet strafbaar zijn. Bijvoorbeeld seks onder dwang, seks met een minderjarige of het bezit van kinderporno. Als laatste wordt Geweld gedefinieerd als een verbale, fysieke en/of seksuele handeling gericht tegen mens of dier en tegen de wil van het slachtoffer, waardoor lichamelijk en/of psychisch letsel kan ontstaan dan wel de integriteit van een persoon kan worden geschonden. '

Deze High Impact crimes (HIC) kunnen worden gemeten aan de hand van slachtofferenquêtes of Politiestatistieken. In deze veiligheidsanalyse is gebruik gemaakt van Politiestatistieken. In Figuur 4 zijn alle vormen van High Impact crimes met het aantal meldingen uit 2018, 2019, 2020 en 2021 weergegeven. Uit deze tabel kan worden geconcludeerd dat het aantal HIC delicten aan het afnemen zijn. In 2020 was er nog een opleving in het aantal woninginbraken. In 2021 is dit aantal echter weer sterk afgenomen.

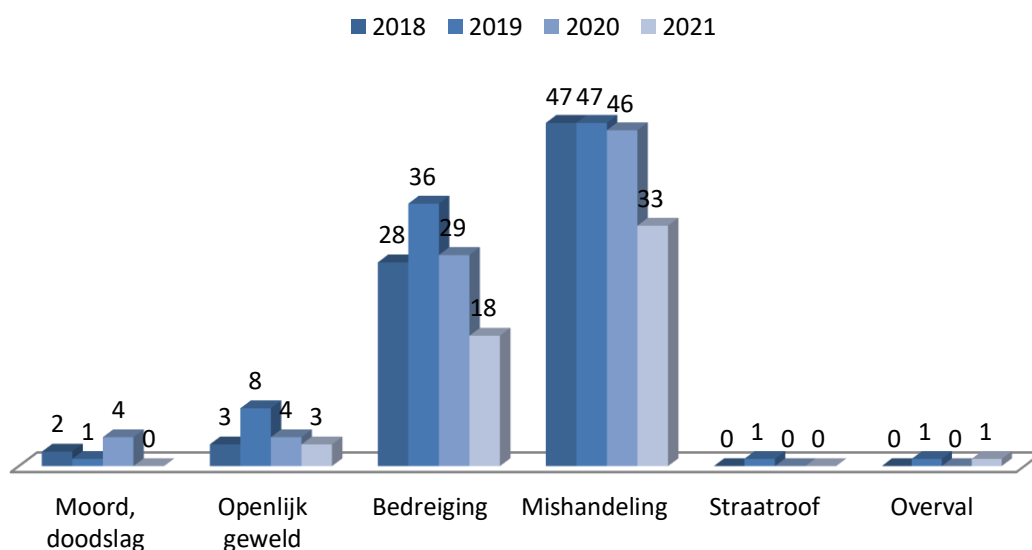
High Impact Crimes

Figuur 4: Politiestatistieken high impact crimes

In figuur 5 zijn de verschillende vormen van geweldsdelicten weergegeven. Deze tabel laat zien dat de meest voorkomende geweldsdelicten de bedreigingen en mishandelingen zijn. Figuur 5 laat zien dat alle vormen van geweldsdelicten de afgelopen jaren zijn afgenomen.

Geweldsdelicten

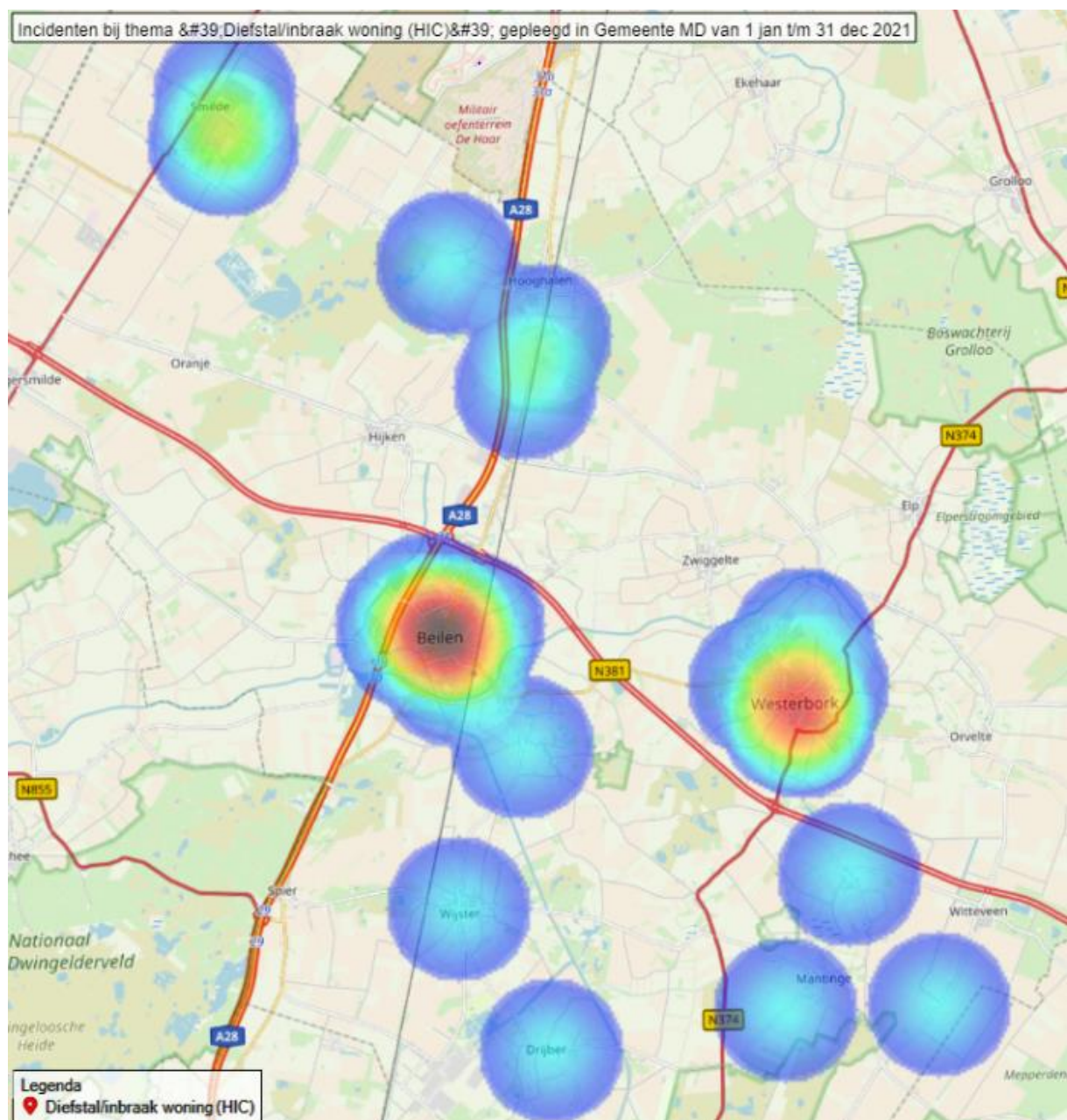
Figuur 5: Politiestatistieken geweldsdelicten

Woninginbraken

Een woninginbraak kan een grote impact hebben op het gevoel van veiligheid van een individu in zijn of haar eigen woning. Er zijn verschillende methoden die inbrekers gebruiken om bij een woning binnen te komen, de meest bekenden zijn; het intrappen van een raam of deur, het afbreken van een cilinder, een deur openen door hengelen via de brievenbus, de babbeltruc en insluipen. Er zijn verschillende soorten inbrekers. De eerste is de gelegenheidsinbreker. Deze pleegt zo'n 90% van alle inbraken en treft weinig voorbereiding. De tweede is de professionele inbreker. Deze handelt vaak in opdracht en bereid zich goed

voor en heeft een eigen werkwijze. De laatste vorm zijn de mobiele bendes. Zij bereiden zich ter plaatse voor en plegen in aaneengesloten periodes meerdere woninginbraken per dag. Uit figuur 4 kan worden geconcludeerd dat het aantal woninginbraken in Midden-Drenthe in 2021 is afgenomen. In 2020 was er nog een opleving van het aantal woninginbraken. Om wat dieper op deze woninginbraken in te gaan is er een hotspotkaart van woninginbraken aan deze veiligheidsanalyse toegevoegd.

In figuur 6 kan worden gezien dat de woninginbraken met name plaatsvinden in de grotere kernen, Beilen en Westerbork. Daarnaast valt op dat ook de dorpen die wat meer in het buitengebied liggen getroffen worden door woninginbraken.

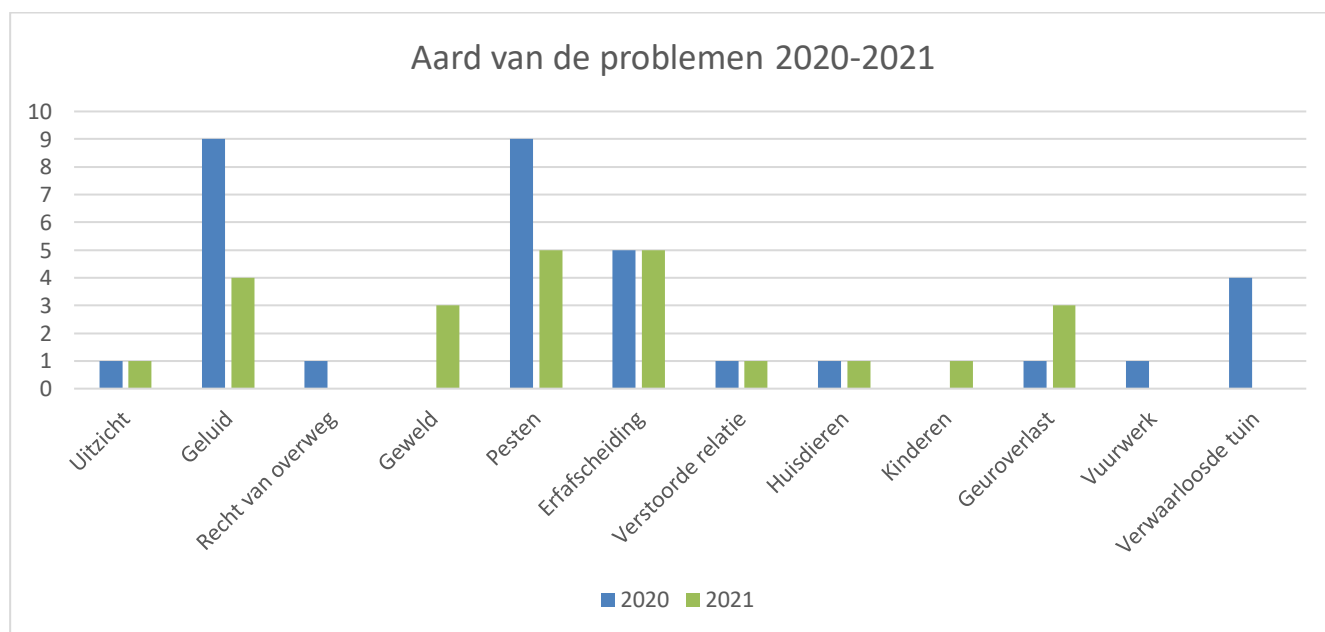

Figuur 6: Hotspotkaart gemeente Midden-Drenthe Politiestatistiek woninginbraken 2021

Buurtbemiddeling

Burenruzies komen overal voor. Een burenruzie kan onschuldig beginnen, maar toch uit de hand lopen. Buurtbemiddeling is een goed voorbeeld van burgerparticipatie. Getrainde, vrijwillige bemiddelaars helpen ruziënde buren om het contact te herstellen en oplossingen te bedenken voor hun conflict. De methode werkt het best in een vroeg stadium en bij niet al te ernstige problemen. Bijvoorbeeld bij geluidsoverlast, ruzie over erfscheidingen of overlast door kinderen. Buurtbemiddeling draagt zo bij aan veiligheid, sociale samenhang en leefbaarheid in de wijk. Buurtbemiddeling valt binnen de gemeente Midden-Drenthe onder Welzijnswerk Midden-Drenthe en is voor inwoners gratis. In Midden-Drenthe zijn 11 bemiddelaars actief.

Het toevoegen van de cijfers van buurtbemiddeling, bijvoorbeeld het aantal cases en de aard van de problemen, geven vooral een beeld van de sociale kwaliteit van de omgeving. In 2021 kreeg buurtbemiddeling minder aanmeldingen dan in 2020 (zie tabel 4). Het is mogelijk dat corona en dan voornamelijk de gevolgen van de coronamaatregelen hier een rol in spelen. In 2020 kreeg buurtbemiddeling regelmatig meldingen die te maken hadden met het feit dat mensen en kinderen meer thuis waren en dat buren hier geluidsoverlast van ervoeren (zie figuur 7). Wat buurtbemiddeling in het algemeen opmerkt, is dat cases in de loop van de jaren steeds ingewikkelder zijn geworden. Regelmatig heeft buurtbemiddeling te maken met inwoners die psychisch kwetsbaar zijn of waarbij het niet spreken van de Nederlandse taal voor complicaties zorgt. Dit zorgt ervoor dat de bemiddelaars veel competenties moeten hebben. Vaak voeren zij meerdere gesprekken met beide partijen om ervoor te zorgen dat een bemiddelingsgesprek een kans van slagen heeft. Ook is het af en toe noodzakelijk om meerdere partijen bij een casus te betrekken, zoals de ambulant begeleiders van inwoners of Vluchtelingenwerk. De samenwerking tussen deze partijen verloopt over het algemeen prettig.

Figuur 7: Aard van de problemen buurtbemiddeling

Tabel 4: Cijfers buurtbemiddeling

	2020	2021
In traject	0	0
Geslaagd door methodiek buurtbemiddeling.	16	8
Geslaagd door inzet coördinator.	0	3
Niet geslaagd	0	1
Niet geschikt	12	9
Doorverwezen	5	2
Niet opgelost	1	
Totaal	34	23

3.2 Fysieke kwaliteit

Fysieke verloedering, zoals het gebrek aan onderhoud, vervuiling en begroeiing kan een negatief effect hebben op de veiligheidsgevoelens van mensen. In die lijn is het daarom belangrijk een beeld te schetsen van hoe mensen de fysieke omgeving ervaren. De Veiligheidsmonitor heeft daarom een aantal vragen gesteld, die inzicht geven in dit onderwerp.

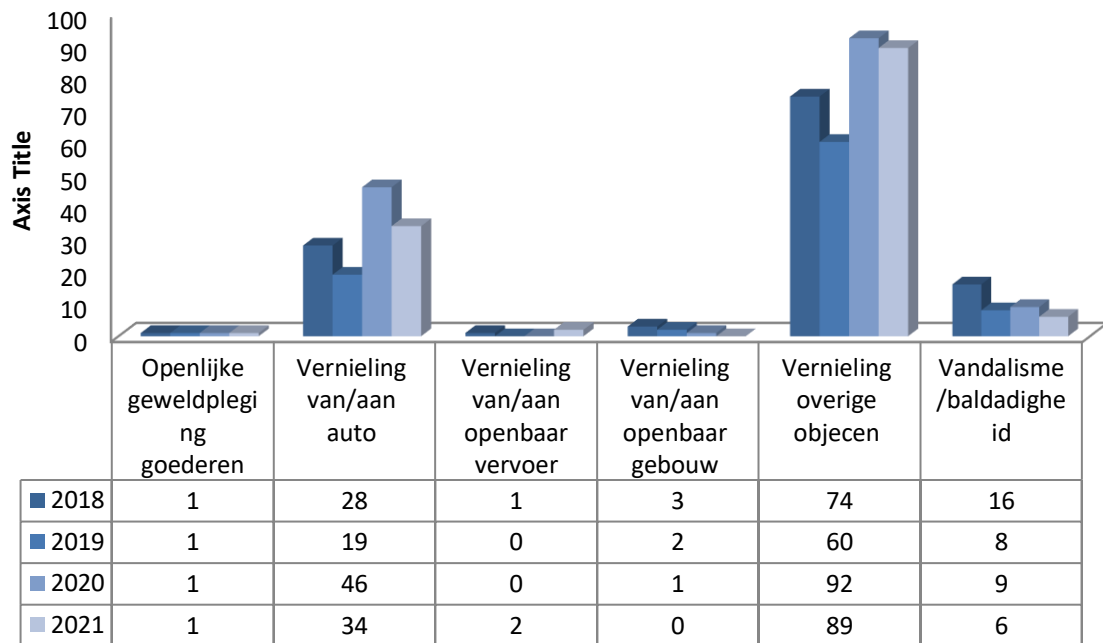
Uit tabel 5 blijkt dat onze inwoners de fysieke kwaliteit van onze gemeente in 2017 slechter beoordelen dan in 2013 (6.5 naar 6.4). Dit cijfer is in 2021 gestegen naar 6.6. Daarnaast valt op te merken dat mensen wel positiever zijn over de aanwezigheid van speelplekken voor kinderen en voorzieningen voor jongeren in de buurt dan in 2013. Onze inwoners zijn voornamelijk minder te spreken over het onderhoud aan wegen, paden, pleintjes en het groen.

Tabel 5: Uitkomsten Veiligheidsmonitor onderhoud. Vanwege een recente wijziging in de vraagstelling, wijken de waarden van 2021 in vergelijking tot andere jaren af. Deze worden bijgewerkt wanneer de juiste verdeelsleutel beschikbaar komt.

		Midden-Drenthe 2021	Midden-Drenthe 2017	Midden-Drenthe 2013
Fysieke kwaliteit	Schaalscore 0-10	6.6	6.4	6.5
In de buurt zijn de wegen, paden en pleintjes goed onderhouden.	% (helemaal) mee eens	61	66	70
In de buurt zijn perken, plantsoenen, en parken goed onderhouden.	% (helemaal) mee eens	61	64	69
In de buurt is het buiten goed verlicht.	% (helemaal) mee eens	78	73	79
In de buurt zijn goede speelplekken voor kinderen.	% (helemaal) mee eens	69	98	63
In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren.	% (helemaal) mee eens	58	33	29

In figuur 8 zijn op basis van Politie-statistieken het aantal vernielingen in onze gemeente weergegeven. Deze geven, naast de subjectieve uitkomsten van de Veiligheidsmonitor, een objectieve kijk op de verloedering in de omgeving. Uit figuur 8 blijkt dat sinds 2020 de vernielingen van/aan auto's en de vernielingen van overige objecten is toegenomen.

Vernielingen

Figuur 8: Politiestatistieken vernielingen

4 Bedrijvigheid en veiligheid

In dit veiligheidsveld staat onveiligheid en criminaliteit rond verschillende vormen/locaties van bedrijvigheid centraal, namelijk;

- In het winkelgebied;
- Op bedrijventerreinen;
- In uitgaansgebieden;
- Op evenementen;
- In de toeristische sector.

4.1 Veilig winkelgebied

Winkelgebied

In het winkelgebied kunnen zich verschillende vormen van criminaliteit/overlast voordoen. Voorbeelden van deze vormen zijn; jongerenoverlast, vernielingen, fietsen en bromfietsen in het voetgangersgebied, parkeerproblemen en de mate van brandveiligheid van de winkelpanden. Daarnaast kunnen zwerfafval en andere tekenen van verloedering tot subjectieve onveiligheid leiden.

In de gemeente Midden-Drenthe kennen wij drie (grote) winkelgebieden. Deze winkelgebieden zijn gelegen in Westerbork, Smilde en Beilen. Beilen kent naast de supermarkten; Albert Heijn, Aldi en Jumbo een aantal detailhandelaren. Een aantal restaurants en cafés hebben zich ook in het straatbeeld van Beilen gevestigd. De bedrijvigheid in het centrum van Westerbork wordt voornamelijk gekenmerkt door een groot aantal cafés en restaurants. De Jumbo en de Lidl hebben ook een vestiging in Westerbork. Naast de supermarkten en café/restaurants, zijn er in Westerbork een klein aantal detailhandelaren en lokale ondernemingen gevestigd. Elke vrijdag is er een warenmarkt in Westerbork. In Smilde hebben zich voornamelijk supermarkten gevestigd. Naast de supermarkten hebben zich in Smilde een aantal kleine lokale ondernemingen en detailhandelaren gevestigd.

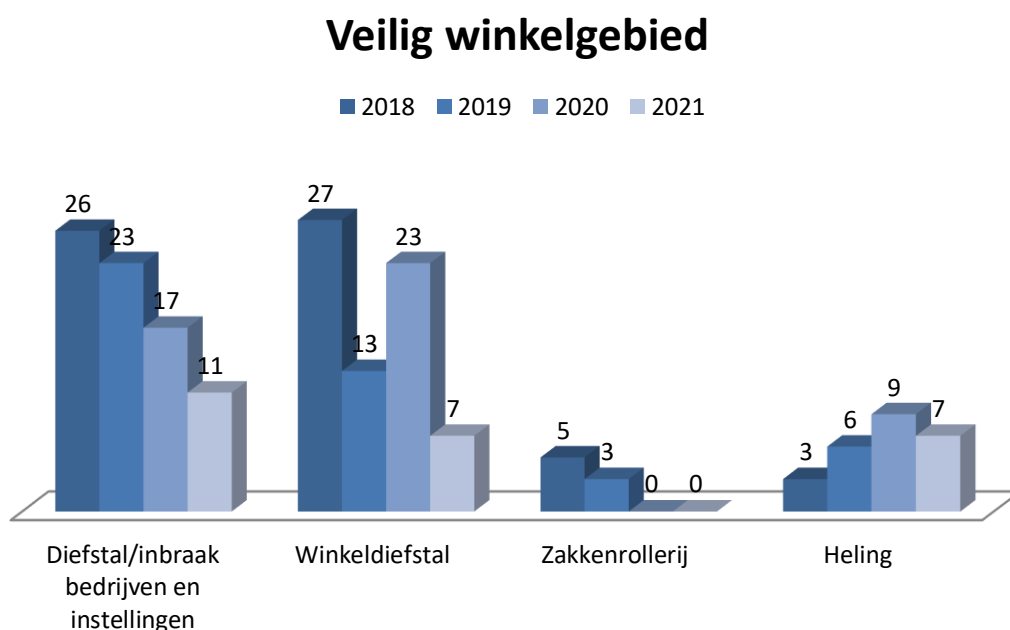
De Veiligheidsmonitor heeft vragen gesteld over de ervaren veiligheid in het winkelgebied. Uitkomsten van deze vragen zijn dat het aantal mensen die aangeven zich in het winkelgebied onveilig te voelen is in 2017 gedaald ten opzichte van 2013 (van 12% naar 7%) en in 2021 geeft 3% dit aan. Uit de Politiestatistieken over het veilig winkelgebied blijkt dat het aantal winkeldiefstallen in 2018 ten opzichte van 2016 is gedaald (55 naar 27), maar ten opzichte van 2017 iets is gestegen (24 naar 27) (figuur 19). In 2021 zijn 7 feiten in dit kader geregistreerd.

Keurmerk Veilig Ondernemen

Vanaf 2014 werken ondernemers, gemeente, politie, brandweer en andere belangenorganisaties samen in een gestructureerde aanpak. Deze aanpak wordt het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) genoemd, waarin de samenwerking van deze partijen bijdraagt aan de vergroting van de veiligheid in het winkelgebied. Om voor het keurmerk in aanmerking te komen, hebben betrokkenen de veiligheids-knelpunten in het winkelgebied Beilen geïnventariseerd en is er een schouw gehouden. Dit alles is in 2014 verwerkt in een veiligheidsanalyse. In dit werkplan zijn acties benoemd om zaken als vandalisme, agressie of

diefstal in het winkelgebied samen tegen te kunnen gaan. Partijen wilden onder andere de aangifte- en meldingsbereidheid bij winkeldiefstal, criminaliteit of verdachte zaken stimuleren. Ook is ingezet op het onderhouden van contacten tussen winkeliers en politie, en zijn cursussen aangeboden op het gebied van weerbaarheid van winkeliers en winkelpersoneel. De brandweer heeft voorlichting gegeven over brandpreventie en heeft de brandveiligheid van winkels beoordeeld.

In figuur 9 valt af te lezen dat het aantal diefstallen afgelopen jaar gedaald is. In 2020 was er nog een kleine piek waarneembaar. Daar waar in 2018 er 27 meldingen waren van winkeldiefstallen, zijn dit er in 2021 nog maar zeven. Incidenten van zakkenrollerij en heling worden over het algemeen weinig gemeld, al lijken er wel steeds meer meldingen te komen van heling.

Figuur 9: Politiestatistieken bedrijvigheid en veiligheid

4.2 Veilig bedrijventerrein

Bedrijventerreinen

Onveiligheid op bedrijventerreinen kent zowel sociale als fysieke aspecten: bedrijfsinbraak, diefstal, overvallen en vernieling aan de ene kant en aan de fysieke kant vind je de inrichting en onderhoud van de terreinen, verkeersveiligheid en brandveiligheid. Ook kunnen zich illegale bewoning en drugsdelicten als hennepplantages voordoen op de bedrijventerreinen.

In Midden-Drenthe zijn een aantal grote werkgevers gevestigd. Één van die grote werkgevers is Attero. Attero is een afvalverwerkingsbedrijf, die doet aan; afvalscheiding, recyclen, energieproductie uit afvalverbranding, vergisten, composteren, waterzuivering en storten. Op één van de stortbulten op het VAM-terrein is sinds 2001 een informatie centrum gevestigd. De heuvel, bedekt met aarde en gras, is met een hoogte van 56 meter boven NAP het hoogste punt van Drenthe; ook wel de VAM-berg. Op deze 'berg' worden regelmatig wielertochten gehouden (bijvoorbeeld de ronde van Drenthe en het NK Wielrennen). Het

grote Jumbo distributie centrum, gevestigd in Beilen, is ook één van de grotere bronnen van werkgelegenheid in de gemeente Midden-Drenthe.

Beilen heeft een rijke geschiedenis met betrekking tot zorginstellingen. Begin oktober 1922 werd het Gesticht Beileroord geopend, een psychiatrische inrichting voor de gezinsverpleging van krankzinnigen en zwakzinnigen uit de provincies Drenthe, Friesland en Groningen. Beileroord werd na de Tweede Wereldoorlog sterk uitgebreid en is later gefuseerd met andere zorginstellingen. Het is nu als GGZ Drenthe een van de grotere werkgevers in Beilen.

Naast het distributiecentrum van de Jumbo, GGZ en Attero is in Beilen de DOMO gevestigd. De DOMO was een van oorsprong Drentse zuivelcoöperatie. De organisatie werd in 1938 opgericht als Drentse Ondermelk-Organisatie door de Drentse Zuivelbond. Het doel van deze nieuwe organisatie was om van de overtollige ondermelk af te komen door deze te verwerken tot onder meer melkpoeder. Na vele fusies volgde een voorlopig eindresultaat met Friesland Campina. Friesland Campina Domo is een werkmaatschappij die kindervoeding, medische voeding en celvoeding produceert.

In de gemeente Midden-Drenthe wordt ook de landbouwindustrie goed vertegenwoordigd. Vooral de bloementeel en -kwekerij is in de gemeente Midden-Drenthe erg actief. De gemeente Midden-Drenthe valt daarmee ook onder het P10 samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten.

Midden-Drenthe kent een aantal (grote) bedrijventerreinen;

- De Ossenbroeken in Beilen;
- Zuidmaten in Beilen;
- Leemdijk in Smilde;
- De Noesten in Westerbork;
- Dambroeken in Beilen;
- Koekoeksdijk in Nieuw-Balinge;
- ETP terrein in Wijster;
- De Hanenkampen in Beilen.

In het voorjaar van 2019 was in het nieuws dat het stelen van GPS-apparatuur uit trekkers een nieuwe hype was onder bendes. In Midden-Drenthe zijn in Mei 2019 ook een tweetal grote boerenbedrijven, één in Hijken en één in Mantinge, slachtoffer geworden van deze bendes.

Op het Energie Transitie Park (ETP terrein) Wijster zijn in 2018 en 2019 een aantal branden geweest (lees; Attero en Noblesse).

4.3 Uitgaan en evenementen

Uitgaan

Uitgaansvoorzieningen hebben enerzijds een positief effect op het culturele, economische en sociale klimaat. Maar er kunnen zich ook veiligheidsproblemen rond

uitgaansvoorzieningen voordoen, zoals geweld, overlast en vernielingen. In Midden-Drenthe, is er na de sluiting van discotheek 'Afslag 30', geen grote uitgaansgelegenheid of discotheek meer. Na de sluiting zien we dat veel mensen zich meer richting het centrum van Beilen begeven en zich in het weekend in het café Zwaantje of Pallas ophouden. Op het terrein waar 'Afslag 30' voorheen was gevestigd, zit een casino die doorgaans veel gasten trekt. Naast een aantal kroegen/cafés die in de kernen zijn gevestigd en in het weekend en in de avonden mensen ontvangen, is er voor de jeugd in een groot aantal kleine- en middelgrote dorpen een jeugdsoos gevestigd. Een voorbeeld hiervan is All Skin in Hooghalen. In Midden-Drenthe hebben om en nabij 122 inrichtingen een drank en horeca vergunning.

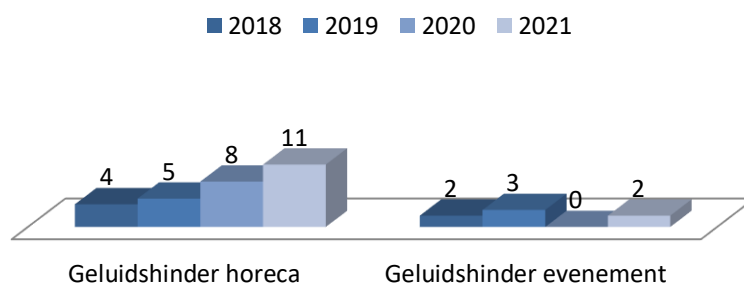
Evenementen

Evenementen, zeker de grootschalige, kunnen behoorlijke veiligheidsrisico's opleveren. Het is aan de organisator voorwaarden voor de veiligheid te realiseren en aan de gemeenten om de juiste voorwaarden te stellen en die te handhaven. De risico's zijn met name gelegen in geweld, overlast, vernieling, brandveiligheid en crisisbeheersing.

In Midden-Drenthe zijn er gemiddeld genomen 115 evenementen, festiviteiten, markten per jaar. Voorbeelden van deze evenementen zijn; Nacht van Bork, Koningsdag, Boergondisch Beilen, Trekkerslep Hooghalen, Oktoberfest en verschillende markten. Een ander terugkerend jaarlijks evenement is de dodenherdenking bij Kamp Westerbork. Doorgaans trekt dit evenement veel bezoekers, die uit verschillende delen van het land komen.

Door het toeristische kenmerk van de gemeente Midden-Drenthe is het aantal evenementen relatief hoog. De geluidshinder van horeca gelegenheden is de afgelopen jaren toegenomen (figuur 10). Door de afwezigheid van evenementen in 2020 en 2021 zijn de cijfers met betrekking tot geluidshinder van evenementen in deze jaren niet betrouwbaar.

Horeca en evenementen

Figuur 10: Politiestatistieken geluidshinder horeca en evenementen

4.4 Veilig toerisme

Veilig toerisme

Veilig toerisme heeft betrekking op de onveiligheid die zich kan voordoen in en rond recreatiegebieden zoals strand- en duingebied, natuurgebieden, recreatieplassen en rond toeristische verblijfslocaties zoals campings, bungalowparken en jachthavens. De risico's betreffen bijvoorbeeld beroving, diefstal uit/van vaartuigen, inbraak, geweld, overlast, vernieling. Ook kan het gaan om concentraties van 'minder zichtbare' vormen van criminaliteit, waarbij niet zozeer toeristen rechtstreeks het slachtoffer zijn: bepaalde

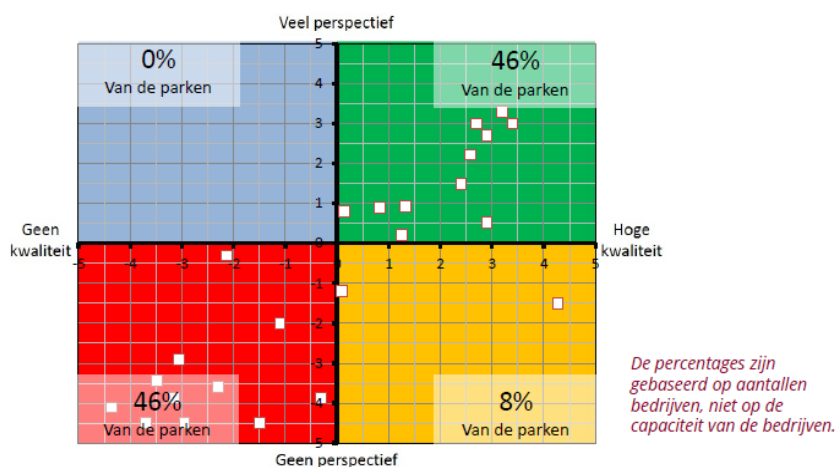
locaties vormen bijvoorbeeld een knooppunt van verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit.

De toeristische sector is in Midden-Drenthe nadrukkelijk aanwezig. In Midden-Drenthe zijn om en nabij 25 vakantie parken gevestigd. Sommige van deze parken hebben een toekomstperspectief, andere parken zijn verloederd en hebben te maken permanente bewoning en de huisvesting van arbeidsmigranten. Naast de vakantieparken heeft Midden-Drenthe een rijk aantal natuurgebieden (Het Drentse Landschap). Deze zijn;

- Hijkerveld;
- Het Groote Zand;
- Smildeger Oosterveld;
- Elper Westerveld;
- Orvelterzand;
- Scharreveld;
- Landgoed Vosseberg.

Vitale vakantieparken

In 2017 heeft het adviesbureau ZKA Leisure in opdracht van de provincie en Recreatieschap Drenthe een inventariserend onderzoek verricht naar de vitaliteit van Drentse recreatiesector. In het rapport werd gesteld dat de sector en overheid in beweging moeten komen. Dit vitaliteitsonderzoek biedt inzicht in het (bedrijfsmatig) functioneren van de verblijfsrecreatielocaties in Drenthe. Ook biedt het voor de sector, individuele parken en gemeenten kansrijke richtingen om de verblijfsrecreatieparken en -sector ook op de lange termijn vitaal te houden. Het resultaat vormt een objectieve basis om per (type) park de benodigde vervolgstappen te zetten. In Figuur 15 valt af te lezen dat in de gemeente Midden-Drenthe 46% van de parken vallen in het groene kwadrant en zijn dus vitaal (voldoende kwaliteit en perspectief). In de hele provincie Drenthe is dit 40%. Nog eens 46% komt uit in het rode niet-vitale kwadrant waar zowel het perspectief als de kwaliteit te laag is. In Drenthe is dit 42%. 8% van de parken heeft (redelijke) kwaliteit maar te weinig toekomstperspectief in verblijfsrecreatie (gele kwadrant) (t.o.v. 16% Drenthe). Er zijn in de gemeente Midden-Drenthe geen parken die vallen in het blauwe kwadrant met een (redelijk) toekomstperspectief, maar weinig kwaliteit (t.o.v. 2% Drenthe).

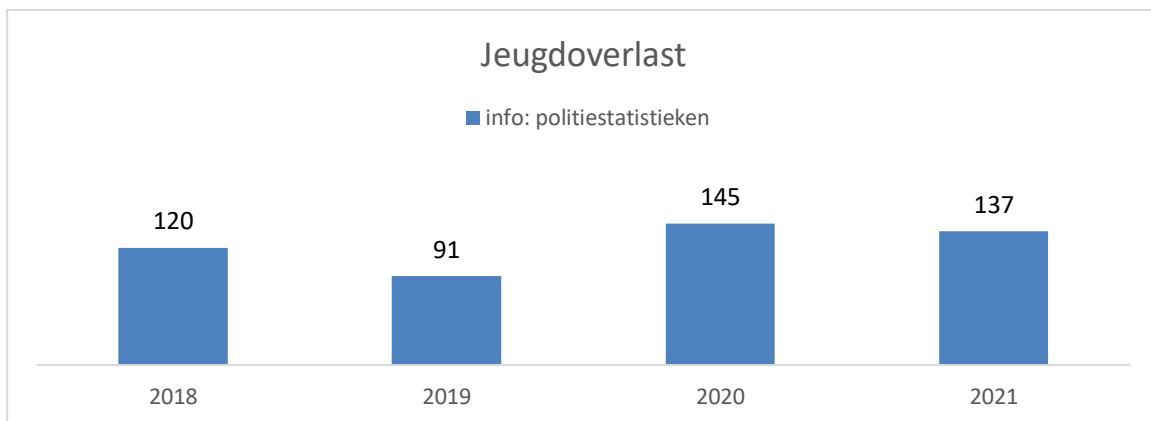
Figuur 11: ZKA vitale vakantieparken Midden-Drenthe

5 Jeugd en veiligheid

Vanuit verschillende beleidsterreinen en bestuurlijke portefeuilles (volksgezondheid, welzijn, onderwijs, openbare orde en veiligheid, regelgeving en toezicht en handhaving) is er aandacht voor de jeugd(problematiek). Sinds 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdzorg.

5.1. jeugdoverlast

Jeugdoverlast is van alle tijden en van alle culturen en komt veelal tot uiting wanneer jongeren in een groep optrekken. Het optrekken in groepen behoort tot het proces van opgroeien en volwassen worden. De meeste groepen zorgen niet voor problemen, maar een deel wel. Als we kijken naar de hoeveelheid meldingen van jeugdoverlast, dan zien we dat het aantal meldingen van overlast sinds 2018 is toegenomen. In 2020 zijn de meeste meldingen van jeugdoverlast bij de politie binnen gekomen.

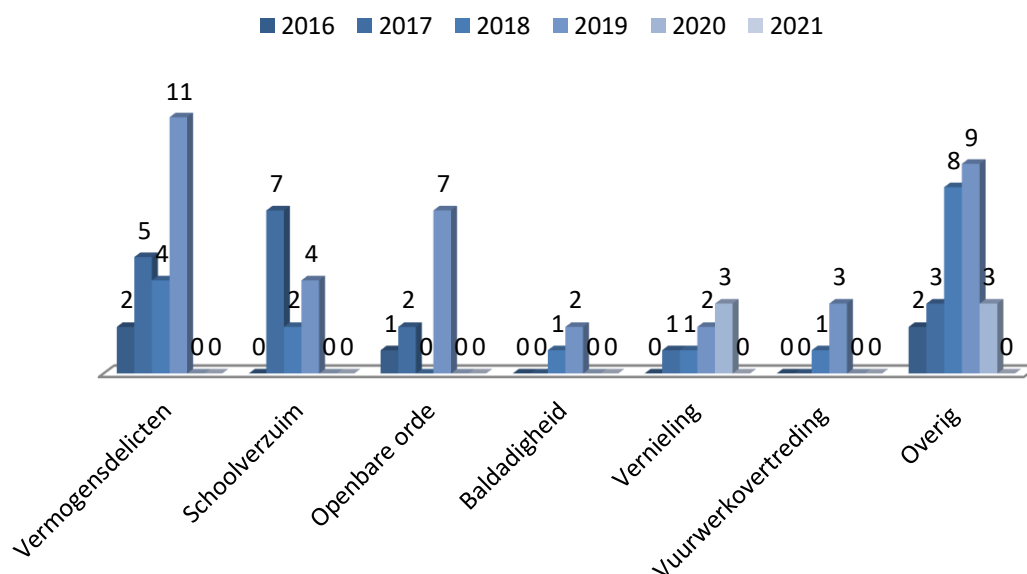
Figuur 12: Politiestatistieken jeugdoverlast

5.1 Jeugdcriminaliteit, individuele problemen

Onder jeugdcriminaliteit vallen delicten die gepleegd worden door jongeren tussen de 12 en 17 jaar. Deze doelgroep valt onder het jeugdstrafrecht. Deze regels wijken op bepaalde onderdelen af van de regels van het gewone strafrecht en gaan onder andere over de rol van de verzorgers en die van de advocaat. Als we kijken naar jeugdcriminaliteit (12 tot en met 17 jaar), waarbij de HALT-verwijzingen een betrouwbare indicatie geven, zien we dat de verwijzingen naar HALT in de afgelopen jaren zijn afgenomen. In 2019 werden er nog 38 jongeren verwezen naar HALT, in 2020 waren dit er in totaal 10 en in 2021 12. De verwijzingen naar HALT vinden grotendeels plaats door de politie, maar ook de leerplichtambtenaar en de BOA kunnen jongeren verwijzen naar HALT.

In figuur 13 is te zien dat in de jaren 2016 tot en met 2019 met name vermogensdelicten hebben geleid tot een verwijzing naar HALT, terwijl in de jaren 2020 en 2021 er hele andere overtredingen waren die de boventoon voerden, deze zijn te vinden in figuur 25.

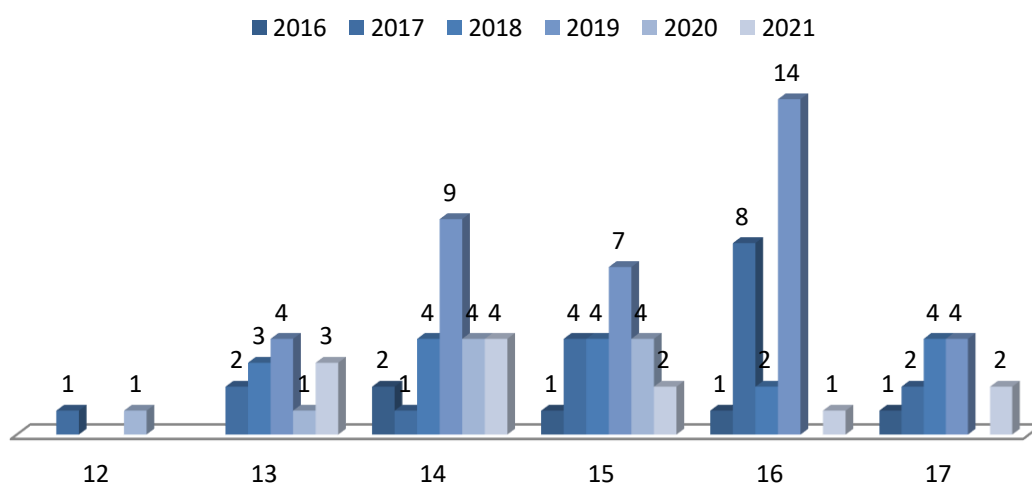
Halt cijfers

Figuur 13: Halt cijfers verwijzingen

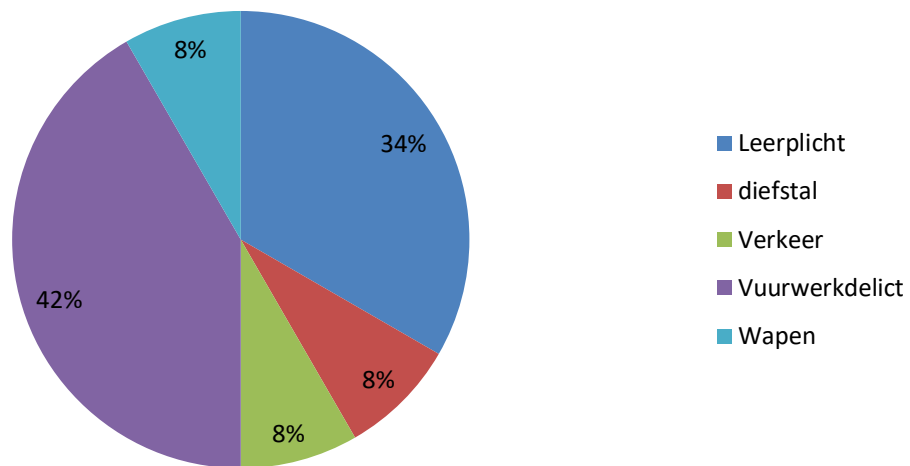
Als we kijken naar de verdeling van de leeftijd van de gepleegde delicten (figuur 14), zien we dat in 2019 de leeftijdsgroep van 16 jarige in het oog springt. In 2018 zien we dat er vier meldingen zijn geweest van zeventienjarigen, vijftienjarigen en veertienjarigen. Twaalfjarigen zijn in 2017 en 2018 niet meer vertegenwoordigd in de meldingen. In 2017 was een piek van 8 meldingen van zestienjarigen. In 2020 en 2021 waren het dan weer met name 13, 14 en 15 jarigen die zijn doorverwezen naar HALT.

Halt cijfers- Leeftijd

Figuur 14: Halt Cijfers leeftijd

2021

Figuur 15: Halt Cijfers categorieën verwijzingen 2021

5.2 Jeugd, alcohol en drugs

Een met jeugd samenhangend probleem is het overmatig gebruik van alcohol en drugs door jongeren. De effecten daarvan zijn voelbaar binnen het gezin, de school, de horeca en de openbare ruimte. Het raakt aan de gezondheid van jongeren, school- en werkprestaties van jongeren, heeft impact op het gezinsleven en draagt bij aan vernielingen en overlast in de openbare ruimte.

6 Fysieke veiligheid

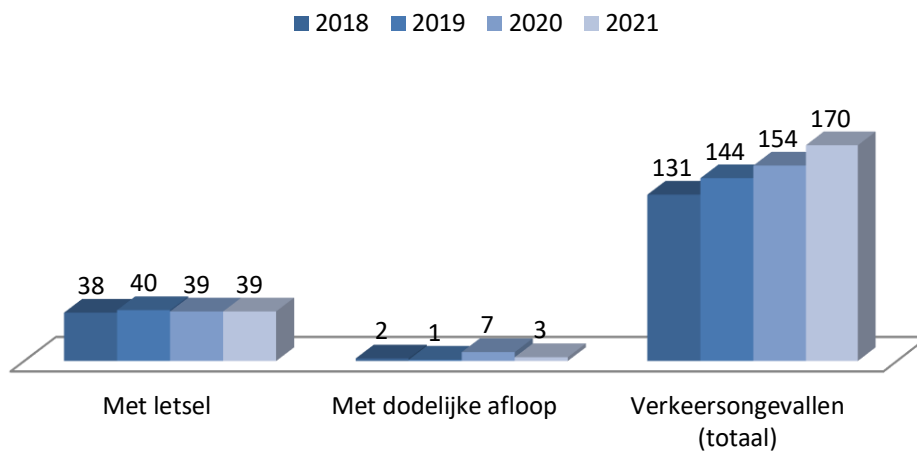
Het thema fysieke veiligheid betreft de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door ongevallen en tegen onheil van niet-menselijke oorsprong.

6.1 Verkeersveiligheid

Verkeersongevallen

Tussen 2018 en 2021 laat het aantal verkeersongevallen een stijgende lijn zien (figuur 16). Het aantal verkeersongevallen is van 2018 tot 2021 redelijk hetzelfde gebleven. Het aantal verkeersongevallen met dodelijke afloop had een piek in 2020.

Verkeersveiligheid

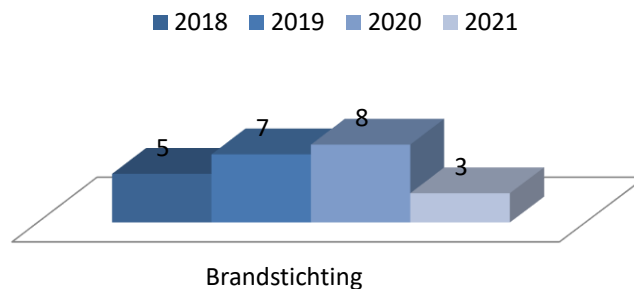

Figuur 16: Politiestatistieken verkeersongevallen

6.2 Brandveiligheid

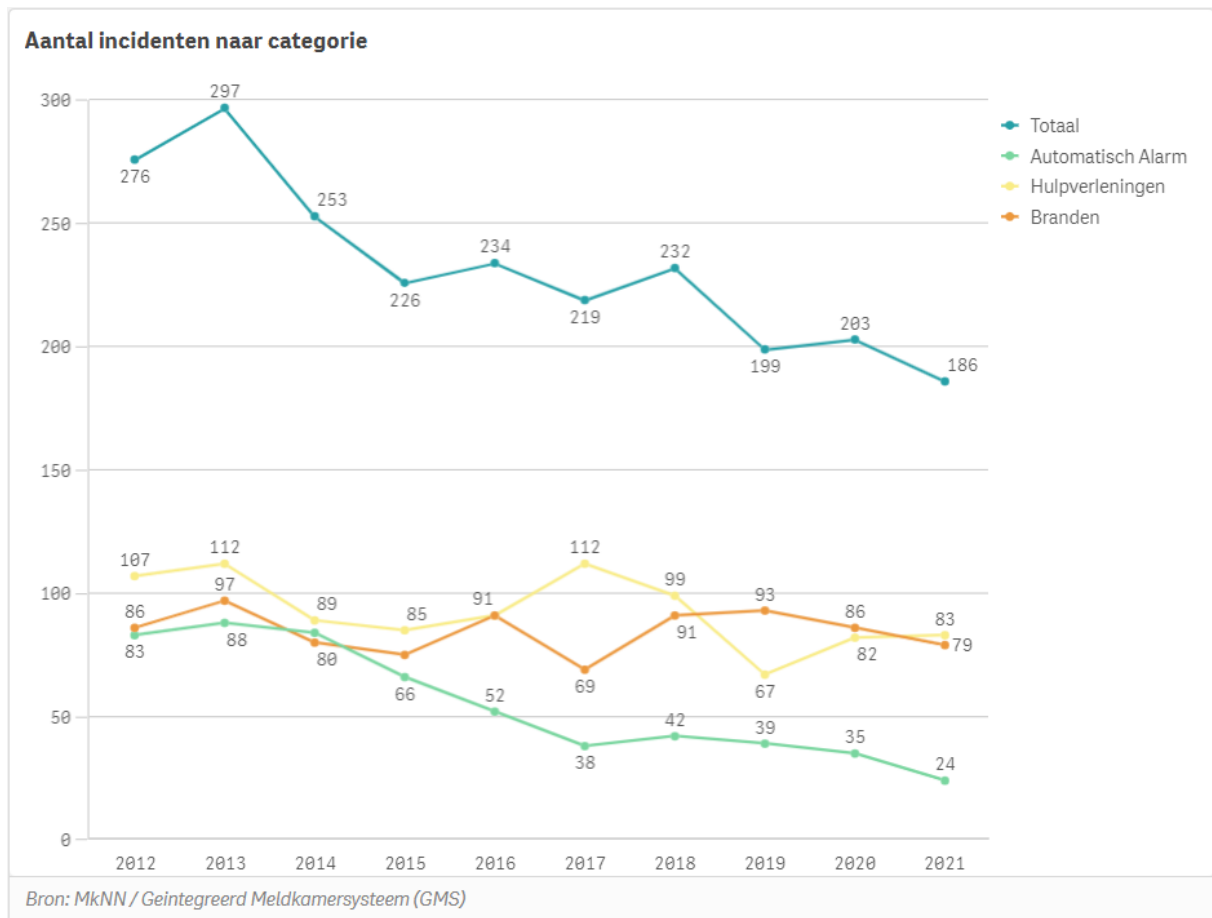
Uit de Politiestatistieken (figuur 17) is tot 2020 een kleine stijging van het aantal brandstichtingen te zien. In 2021 is dit aantal echter weer gedaald.

Brandstichting

Figuur 17: Politiestatistieken brandstichting

In figuur 18 staan de incidenten van 2012 tot 2021. Wat opvalt is dat het aantal incidenten veroorzaakt door een automatisch alarm de afgelopen jaren is afgenomen. Daarnaast laat het totaal aantal incidenten ook een dalende trend zien.

Figuur 18: Incidenten brandweer (Cijfers: VRD)

6.3 Externe veiligheid

Bij externe veiligheid staan de risico's van gevaarlijke stoffen centraal. Deze stoffen worden opgeslagen en/of verwerkt in inrichtingen en vervoerd via weg, water, spoor en buisleidingen. Je kunt hierbij denken aan LPG-tankstations en hogedruk aardgastransportleidingen vanuit de Gasunie.

Externe veiligheid gaat alleen om de directe gevolgen voor inwoners die door het eenmalig vrijkomen van gevaarlijke stoffen kunnen ontstaan, bijvoorbeeld een ontploffing van een LPG-tank, hogedrukaardgasleiding of een brand in een goederenwagen waarin giftige stoffen zitten. Figuur 19 bestaat uit een weergave van plekken in de gemeente waar gevaarlijke stoffen zijn opgeslagen.

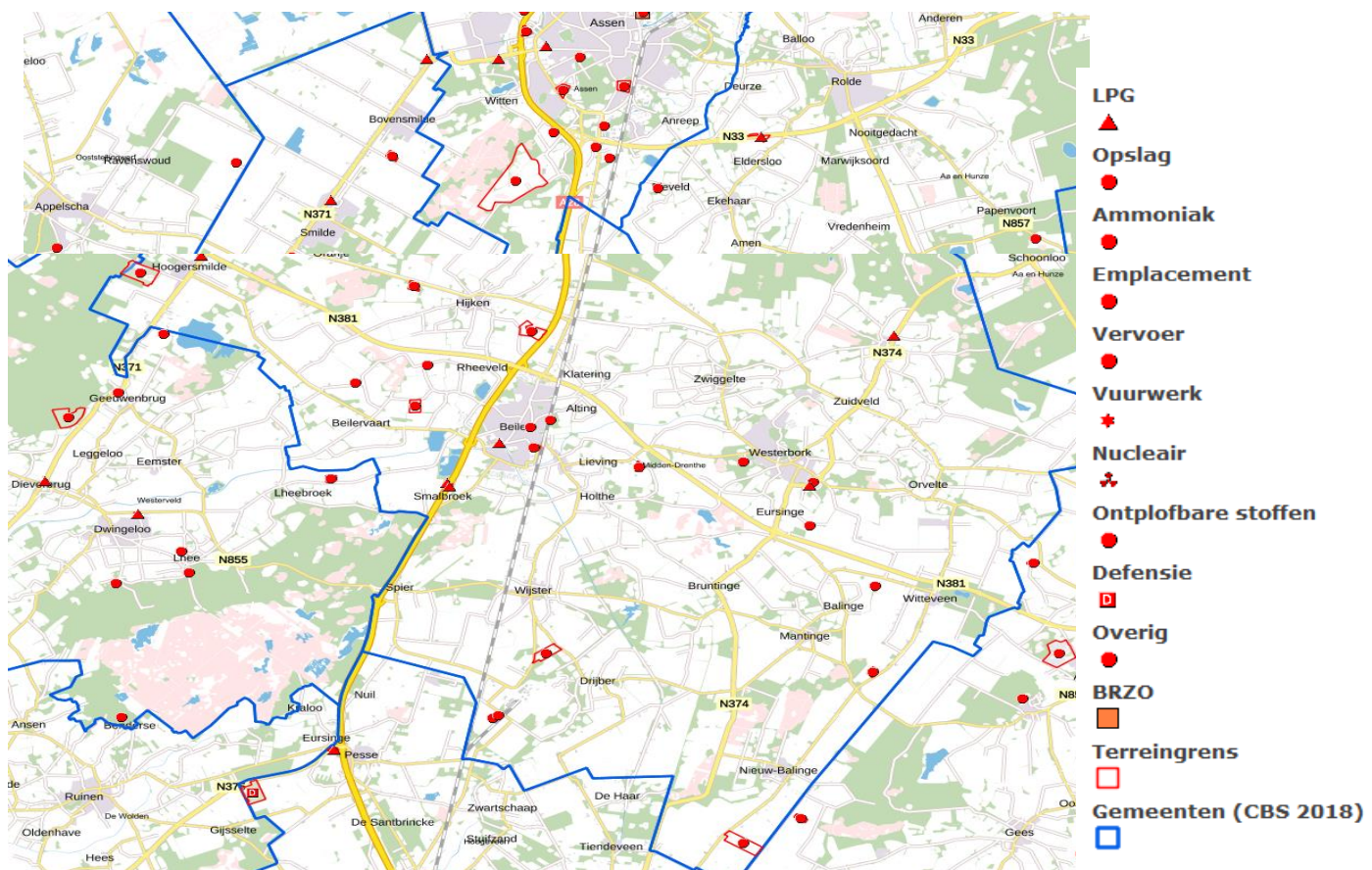
Advisering Veiligheidsregio aan gemeente

Gemeente, provincie en veiligheidsregio werken samen aan Externe Veiligheid.

De aandacht vanuit provincie en gemeente richt zich vooral op veiligheidsaspecten in de ruimtelijke ordening (de woonomgeving) in relatie tot de beheersing van de risico's die samenhangen met het gebruik van gevaarlijke stoffen.

Sinds 1 oktober 2010 heeft de Veiligheidsregio Drenthe (VRD) hierbij een wettelijke adviestaak. Voorafgaand aan de vaststelling van een omgevings- of ruimtelijk besluit moet de VRD in de gelegenheid worden gesteld om in verband met het groepsrisico advies uit te brengen. Dit advies gaat over de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp en over de zelfredzaamheid van personen in het invloed gebied van het risicovol object of de transportader.

Daarnaast heeft de VRD een wettelijke adviestaak bij inrichtingen die onder het Vuurwerkbesluit vallen.

Figuur 19: Overzicht gevaarlijke stoffen

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

De Veiligheidsregio Drenthe (VRD) heeft als taak te coördineren en te ondersteunen bij fysieke rampen en crises. Het algemeen bestuur constateert dat de toenemende complexiteit van de samenleving ook tot gevolg heeft dat rampen en crises complexer worden. Maatschappelijke onrust kan al snel ontstaan bij verstoringen in het dagelijkse

leven. De rol van de burgemeester blijkt van groot belang bij de aanpak van die maatschappelijke onrust. De twaalf Drentse gemeenten werkten al nauw samen bij crisis-beheersing.

Het algemeen bestuur heeft een weloverwogen keuze gemaakt om te komen tot een verbreding van het takenpakket van de VRD en daarmee de komende jaren door te groeien tot een ondersteunende en coördinerende netwerkpartner voor alle bekende en onbekende crises die op de samenleving afkomen.

De speerpunten en koers voor de komende jaren heeft de VRD opgeschreven in de beleidsvisie VRD 2020 – 2023. Het plan geeft aan op welke wijze de risico's uit het risicoprofiel worden opgepakt. Ook geeft het plan richting aan de uitwerking van de taken van de veiligheidsregio.

6.4 Integriteit en veiligheid

Het thema Integriteit en veiligheid gaat om verschijnselen die de integriteit van de samenleving in gevaar kunnen brengen. Het gaat daarbij om bedreigingen voor de samenleving door radicalisering/polarisatie, georganiseerde misdaad, niet integer bestuurlijk handelen en discriminatie.

6.5 Polarisering en radicalisering

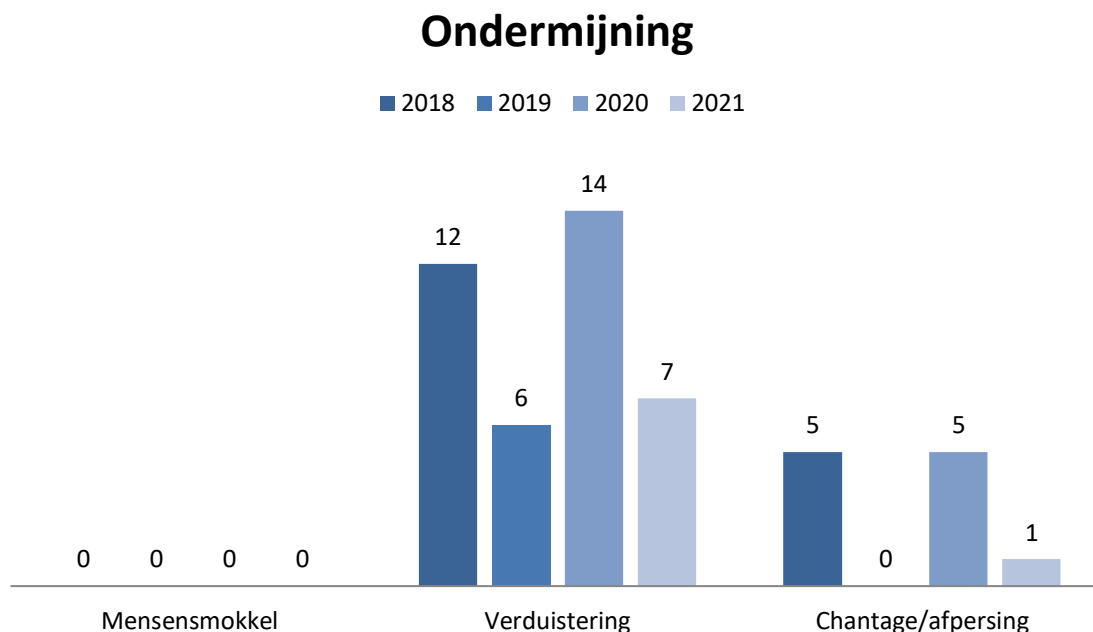
Polarisatie is de verscherping van tegenstellingen tussen groepen in de samenleving die kan resulteren in spanningen tussen deze groepen en toename van de segregatie (langs etnische en religieuze lijnen). Spanningen op school of in de wijk kunnen leiden tot vervreemding en uitsluiting. Hinderlijke overlast van personen die felle uitspraken doen over niet-westerse immigranten, autochtone vrouwen of homo's, zorgelijke wrijvingen tussen verschillende groepen van buurtbewoners over activiteiten in het buurthuis en de uitsluiting van leerlingen op een school op basis van geloof of etniciteit door medeleerlingen. Soms betreft het provocatie, maar het kan ook sluipende polarisatie of radicalisering betreffen. Polarisatie, in de betekenis van tegengestelde standpunten, hoort bij een open democratische samenleving. Het geeft stem aan belangen, emoties en helpt bij de vorming van groepen. Groepen bieden individuen een platform om een identiteit te ontwikkelen, bijvoorbeeld in kerken, moskeeën, op school, verenigingen en op internet. Daarin kan echter ook worden doorgeslagen, dan wordt polarisatie eerder bedreigend dan verrijkend. Onder radicalisering verstaan we het proces waarbij een persoon of groep in toenemende mate bereid is de consequenties te aanvaarden van de strijd voor een samenleving die niet strookt met onze democratische rechtsorde.

6.6 Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

De media berichten regelmatig over grote hennepkwekerijen, uitbuiting van mensen, illegaal gokken en witwaspraktijken. Het zijn voorbeelden van georganiseerde misdaad waarmee miljoenen euro's zijn gemoeid. Vaak wordt dat illegaal verkregen vermogen geïnvesteerd in legale branches, zoals vastgoed en horeca. Die vermenging van boven- en onderwereld is uiterst zorgelijk, waardoor er steeds meer aandacht komt voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit. Deze vermenging wordt ook wel 'ondermijning' genoemd. Bij

ondermijning maken criminelen gebruik van diensten van de bovenwereld. Boven- en onderwereld raken zo met elkaar verweven. Criminelen beïnvloeden zo onze samenleving. Hierdoor raken normen vervaagd en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af.

“Ondermijning is het verzwakken of misbruiken van de structuur van onze samenleving, wat leidt tot een aantasting van haar fundamenteën en/of de legitimiteit van het stelsel dat haar beschermt.” (Hoogewoning, Van Dijk & Man, 2010)

Figuur 20: Politiestatistieken ondermijning

Vergunningen worden soms misbruikt voor het ontplooiën van criminele activiteiten. De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen openbaar bestuur (Wet Bibob) geeft bestuursorganen de bevoegdheid om begunstigende beschikkingen te weigeren of in te trekken, overheidsopdrachten niet te gunnen of vastgoedtransacties niet aan te gaan of te ontbinden, als er sprake is van een ernstig gevaar dat de vergunning of de transactie gebruikt wordt voor het plegen van strafbare feiten of het witwassen van geld.

De bestuursorganen met die bevoegdheden zijn in onze gemeente de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Deze kunnen door het uitvoeren van onderzoek het gevaar bepalen. Het onderzoek vindt in eerste instantie ambtelijk plaats. Het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Noord (hierna RIEC) kan hierbij worden ingeschakeld. In de Wet Bibob is een adviesbureau in het leven geroepen dat het college of de burgemeester in tweede instantie kan ondersteunen met een advies: het Bureau Bibob.

Ondermijningsbeeld 2019

In 2019 is er een integraal ondermijningsbeeld Zuid-West Drenthe opgesteld. De lokale driehoek, aangevuld met de Belastingdienst, heeft opdracht gegeven voor het opstellen van een integraal ondermijningsbeeld voor Zuidwest-Drenthe. In de rapportage zijn signalen gecombineerd zodat fenomenen, trends en algemene kenmerken van ondermijning zichtbaar werden. Uit het ondermijningsbeeld zijn een aantal aanbevelingen op het gebied

van fenomenen, branches, gebieden/locaties en beleid opgesteld.

De fenomenen die zich tot 2019 het meest leken voor te doen in Zuid-West Drenthe waren;

1. Witwassen en financieel-economische criminaliteit
2. Georganiseerde hennepsteelt en cannabisketen
3. Mensenhandel en –smokkel

Daarnaast kwam uit de rapportage dat vooral de landelijke gebieden, bedrijventerreinen, vakantieparken en woonwagenvakanties een punt van aandacht waren.

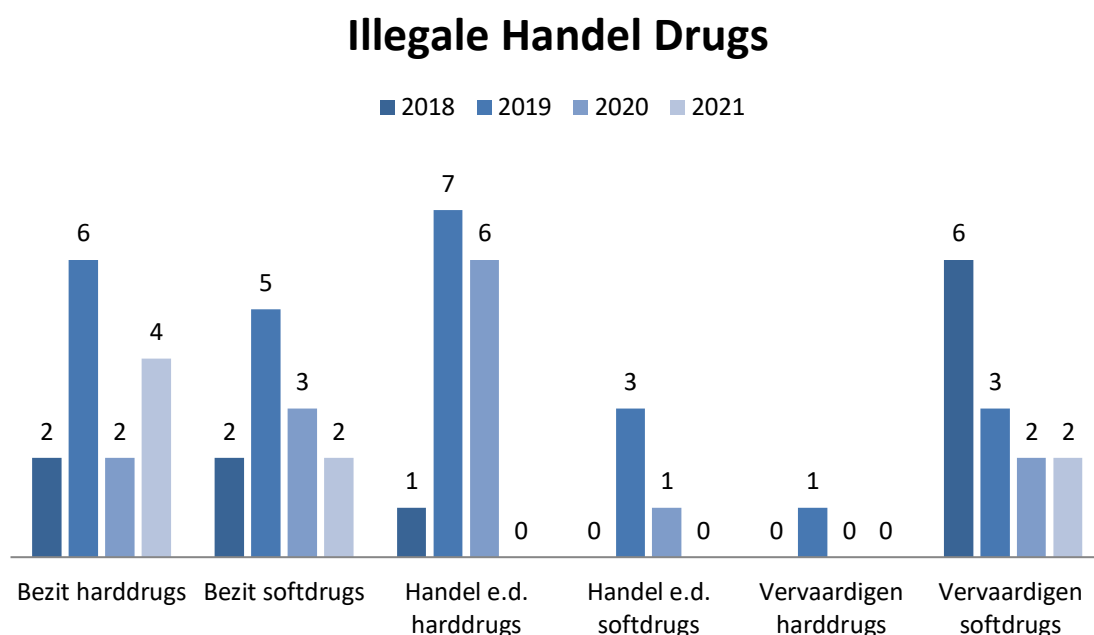
De branches die uit het ondermijningsbeeld naar voren kwamen als risicovol met betrekking tot ondermijning zijn; Nagelstudio's, kapsalons, massagesalons en telefoniewinkels.

Als laatste is beleidsmatig aanbevolen om de bestuurlijke weerbaarheid tegen ondermijning te vergroten, de informatiepositie te verbeteren en de bewustwording te verbeteren.

Illegale handel

Nederland is de grootste drugsproducent van Europa. Ook dient ons land als het belangrijkste overslagpunt voor de mondiale handel in cannabis, cocaïne en heroïne. Intussen ziet Nederland zich dagelijks geconfronteerd met 'internationaal en langdurig systemisch geweld' dat samengaat met de drugshandel. In Nederland is het niet verboden om drugs te gebruiken. Maar het is wel verboden om drugs te verhandelen, te produceren of te bezitten.

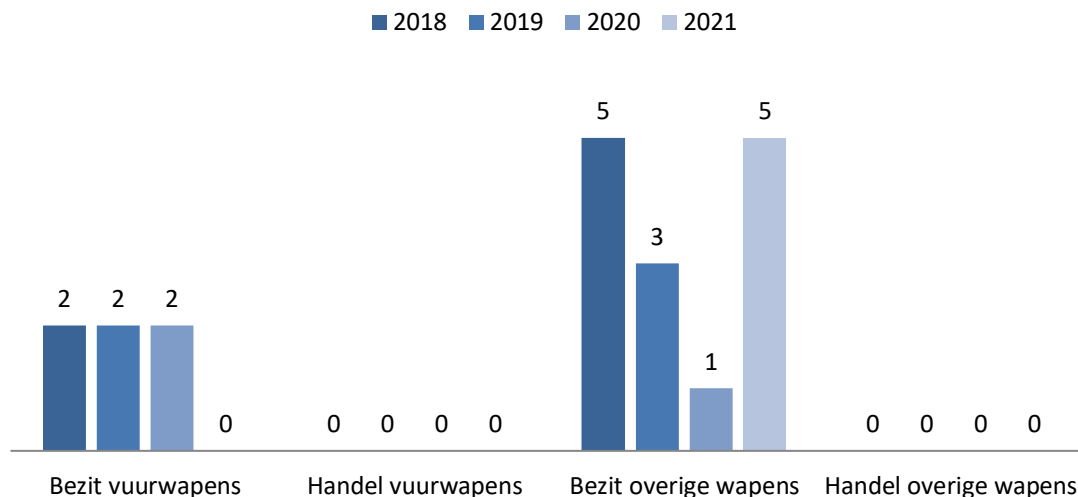
In Midden-Drenthe lijken de incidenten waarbij drugs wordt aangetroffen nog relatief van kleine omvang. Echter bestaat het vermoeden dat er sprake is van een 'dark number'. Vanuit figuur 21 valt af te lezen dat er niet echt een stijging of daling (trend) in de cijfers waarneembaar is.

Figuur 21: Politiestatistieken illegale drugshandel

Naast illegale handel in drugs, bestaat er in Nederland ook een markt voor illegale wapenhandel. Landelijk blijkt dat de politie steeds meer zaken van wapenhandel registreert. Vanuit figuur 22 valt af te lezen dat het aantal zaken van wapenhandel in Midden-Drenthe redelijk constant is.

Illegale handel Wapens

Figuur 22: Politiestatistieken illegale wapenhandel

Fraude

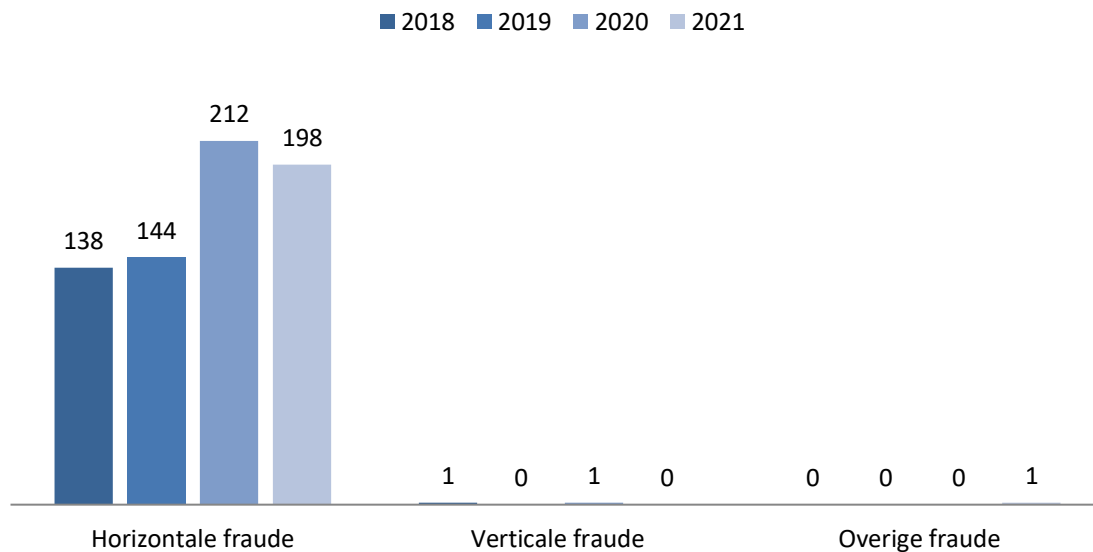
Financieel-economische criminaliteit is een ernstig maatschappelijk probleem dat burgers, ondernemingen en de overheid financieel benadeelt. Fraude is 'opzettelijke misleiding om onrechtmatig voordeel te verkrijgen'. Voorbeelden van fraude zijn:

- Oplichting;
- Vastgoedfraude;
- Faillissementsfraude;
- Fraude met zorggelden;
- Witwassen van verkregen fraudegeld.

Vanuit de Politiestatistieken wordt onderscheidt gemaakt tussen horizontale, verticale en overige fraude. Horizontale fraude gaat over fraude die gericht is tegen burgers, bedrijven en financiële instellingen en kan (grote) financiële en economische schade aanrichten. Burgers en bedrijven zijn hierin het slachtoffer. Ook leidt dit soort fraude tot ondermijning van het economisch stelsel en de aantasting van het vertrouwen, het rechtsgevoel en de onderlinge solidariteit binnen de maatschappij. Vormen van dit type fraude zijn: hypotheekfraude, skimming, phishing, telecomfraude, vastgoedfraude en identiteitsfraude. Verticale fraude vindt plaats binnen het financiële verkeer tussen burgers en overheid (gepleegd door burgers tegen de overheid). Vormen van dit type fraude zijn: fiscale fraude, sociale zekerheidsfraude en subsidiefraude.

Uit figuur 23 valt af te lezen dat de meldingen van horizontale fraude de laatste jaren toeneemt.

Fraude

Figuur 23: Politiestatistieken fraude

Weerbaarheidsscan

Eind 2021 heeft de gemeente Midden-Drenthe een weerbaarheidsscan laten uitvoeren. De weerbaarheidsscan is een inventarisatie van de weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie tegen ondermijning. De weerbaarheidsscan biedt de gemeente inzicht in de mate waarin medewerkers zich bewust zijn van het bestaan van ondermijning en waarin de gemeentelijke organisatie weerstand kan bieden tegen vormen van ondermijning. Ook biedt het hands-on tips en aanbevelingen die gelden als naslagwerk om de organisatie weerbaar(er) te maken tegen ondermijning.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen uit het rapport zien er als volgt;

1. Ondermijning is nog geen onderwerp wat leeft in de organisatie. De bewustwording moet worden vergroot en er moet een duidelijke visie op dit onderwerp worden uitgesproken.
2. De organisatie is nog niet zodanig ingericht dat signalen van ondermijning worden herkend, vastgelegd, geagendeerd of aangepakt. De informatiepositie van de organisatie moet worden verbeterd.
3. De gemeente kan nog een aantal verbeteringen doorvoeren op het gebied van beleid en handhaving.
4. Het onderwerp integriteit en een veilige werkomgeving moet een structurele inbedding krijgen met een continue plek op de agenda.
5. De aanpak van ondermijning moet intern en extern worden gecommuniceerd en onder de aandacht worden gebracht.

6.7 Veilige publieke taak (VPT)

Agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak is erg ingrijpend voor het slachtoffer, familie en collega's. Bovendien ondermijnt deze vorm van agressie het functioneren van de overheid. Daarom is het belangrijk dat gemeenten het onderwerp Veilige Publieke Taak (VPT) opnemen in hun integrale veiligheidsbeleid.

De afdeling Openbare Orde en Veiligheid (OOV) kan op 4 verschillende manieren een rol spelen bij het oppakken van VPT binnen het integraal veiligheidsbeleid:

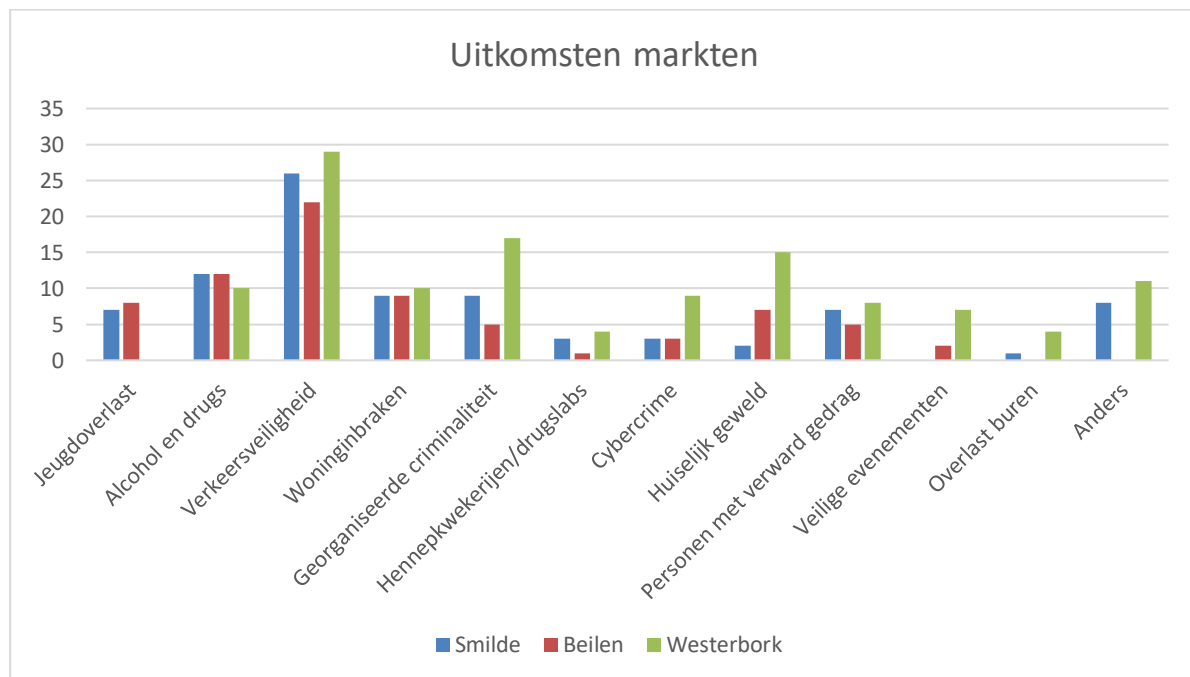
- VPT opnemen in het integraal veiligheidsbeleid;
- Regelen van VPT voor politieke ambtsdrager;
- Stimuleren dat ook andere werkgevers binnen de gemeente VPT oppakken;
- Afstemming met de afdeling personeel/HRM.

7 Uitkomsten veldonderzoek en enquêtes

Uitkomsten veldonderzoek

Markten

Eind april 2022 hebben we op verschillende markten in de gemeente een inventarisatie gedaan van wat de inwoners belangrijk vinden op het gebied van veiligheid. Hierbij hebben we gebruik gemaakt van een 'buisjes opstelling'. In totaal waren er 12 buisjes elk met een ander veiligheidsonderwerp zoals verkeersveiligheid, alcohol en drugs of georganiseerde criminaliteit. De marktbezoekers kregen 4 muntjes en zij werden vervolgens gevraagd om deze 4 muntjes te verdelen over de 12 buisjes. Zo werden ze gestimuleerd om 4 veiligheidsonderwerpen te prioriteren. De uitkomsten zijn te zien in figuur 24.

Figuur 24: uitkomsten markten

Er zijn een paar dingen die opvallen:

1. Voor alle dorpen geldt dat verkeersveiligheid wordt gezien als het belangrijkste veiligheidsonderwerp.
2. In tegenstelling tot in Beilen en Smilde, zijn er in Westerbork geen muntjes in jeugdoverlast terecht gekomen.
3. In Westerbork was het algemene beeld dat de inwoners tevreden zijn over de veiligheidssituatie in de gemeente. Dit resulteerde erin dat men de 4 muntjes meer verdeelde over de onderwerpen die ze belangrijk vinden voor de hele gemeente in tegenstelling tot onderwerpen waar ze zelf in het dagelijks leven overlast van ervaren. Hierdoor zijn onderwerpen als georganiseerde criminaliteit, huiselijk geweld en veilige evenementen hoger uitgevallen dan in de andere twee dorpen.
4. Zowel in Smilde als in Westerbork hebben de inwoners ook nog een aantal onderwerpen benoemd die ze misten in het rijtje. Dit valt onder 'anders'. De belangrijkste hiervan zijn; hondenoverlast, zichtbaarheid van de gemeente, het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen en lichtvervuiling.

Raadsverkenning

Op 11 januari en 7 juni 2022 zijn er een raadsverkenningen georganiseerd om zo een beeld te krijgen bij welke onderwerpen de gemeenteraad van Midden-Drenthe terug zou willen zien in het IVP. Tijdens deze zogenaamde 'ontwerpatelier IVP' zijn aan de hand van drie sessies; ondermijning, jeugd en veiligheid en veilige woon- en leefomgeving door de deelnemers signalen gedeeld en prioriteiten benoemd. De sessie begin juni stond in het teken van alcohol en drugs, overlast en cybercrime. Hieronder worden de signalen en prioriteiten per onderwerp kort benoemd uit de sessie 11 januari.

Jeugd en veiligheid:

1. Handhaving op de regels, acties moeten gevolgen hebben.
2. Drugsgebruik en -handel onder minderjarigen.
3. Vandalisme
4. Zet in op de relatie van jongerenwerkers, de wijkagent/jeugdagent en buurtsportcoaches met de jeugd(groepen).
5. Zet in op de aanpak van excessen. De jeugd moet de ruimte krijgen om de grenzen op te zoeken.
6. Samenwerking met de gemeenten in de regio
7. Zet in op preventie en het versterken van de weerbaarheid van jongeren, bijvoorbeeld d.m.v. voorlichting op scholen
8. Een veilige thuissituatie van jongeren (mentale gezondheid).

Veilige woon- en leefomgeving:

1. Parkeerproblematiek.
2. Verkeersveiligheid in de dorpskernen en het buitengebied.
3. Aandacht voor de fysieke en sociale inrichting van sociaal minder sterke wijken. Hier moet meer aandacht komen voor sociale cohesie en integratie.
4. Verbeter de zichtbaarheid van toezicht en handhaving op straat.
5. Aandacht voor passieve veiligheid in het licht van risicobeheersing. Het is bijvoorbeeld belangrijk om een beeld te hebben bij wat voor risico's grote bedrijven in de gemeente met zich meebrengen voor de omgeving.

Ondermijning:

1. Hier zijn veel verschillende onderwerpen besproken van milieucriminaliteit tot vastgoedfraude en van mensenhandel tot informatieveiligheid.
2. De inwoner moet kunnen vertrouwen op de overheid als het gaat om de veiligheid van de door hun toevertrouwde gegevens.
3. Weerbaarheid van bestuur en weerbaarheid van de overheid.
4. Radicalisering en polarisatie.
5. Bij ondermijning is het belangrijk om oog te houden voor het proces; weet je partners te vinden en maak duidelijke afspraken.

De sessie van 7 juni, welke in het teken van de onderwerpen "alcohol en drugs", "overlast" en "cybercrime" stond, heeft een aantal zaken opgeleverd. Bij het onderwerp "alcohol en

drugs” is gesproken over het beleid rondom uitgaan in de gemeente, waarmee ook het beleid in het kader van dit onderwerp bij evenementen meegenomen moet worden.

Bij het tweede onderwerp, “overlast”, kwam naar voren dat de overlast in de gemeente een erg divers thema is, het geven van kaders werd belangrijk gevonden.

Het laatste onderwerp, “cybercrime”, is breed besproken met de aanwezige raadsleden. Als conclusie mag worden gesteld dat de raadsleden vooral aan bewustwording willen doen als het gaat om dit onderwerp. Hiervoor mogen creatieve middelen worden gebruikt, zoals contacten met banken.

Als extra winst uit deze sessie hebben we het aandachtspunt als het gaat om de aanrijtijden van hulpdiensten meegenomen.

Enquêtes ketenpartners

Als onderdeel van de veiligheidsanalyse zijn ook de (keten)partners op het gebied van veiligheid gevraagd over hun ervaringen met veiligheid in de gemeente Midden-Drenthe en de samenwerking tussen partners onderling, en de gemeente Midden-Drenthe in het bijzonder. In totaal zijn 32 (keten)partners bevestigd, waarvan 11 ons van een antwoord hebben voorzien. Het gaat hierbij om zowel interne- als externe (keten)partners.

Veiligheidsonderwerpen in Midden-Drenthe

We hebben alle ketenpartners de veiligheidsonderwerpen voorgelegd, en hen gevraagd om te komen tot een top drie. Hieruit komt het volgende beeld:

1. Jeugd en veiligheid
2. Sociale kwaliteit
3. Ondermijning

Met kop en schouders staat jeugd en veiligheid op één, op verschillende vlakken hebben de ketenpartners hier iets over gezegd. Sociale kwaliteit (met o.a. sociale controle en overlast) staat op duidelijk op plek twee. Ondermijning wordt ook veel genoemd, daarbij moet wel worden gezegd dat dan gaat om het containerbegrip: veel veiligheidsonderwerpen vallen hier dan onder.

Uit de enquêtes blijkt ook dat er in het werken met veiligheidsonderwerpen in Midden-Drenthe altijd rekening gehouden moet worden met de verschillen tussen de dorpen en wijken in de gemeente. Daarnaast wordt onderschreven door verschillende ketenpartners dat de effecten van corona nog lange tijd na zullen werken, in het bijzonder op de jeugd in Midden-Drenthe. Ook vakantieparken worden genoemd als een punt van aandacht, in brede zin.

De gemeente Midden-Drenthe heeft daarnaast vaak “wat”, van (kleine) branden en demonstraties tot opvang van verschillende doelgroepen.

Samenwerken in Midden-Drenthe

Onze ketenpartners ervaren de samenwerking in en met Midden-Drenthe als goed, waar er natuurlijk wel ruimte is voor verbetering. Hierbij wordt het herpakken van de korte lijnen na

de corona pandemie als punt genoemd, maar ook het aanbrengen van structuur in de samenwerking. Die laatste geldt op alle niveaus: van agenda's, plan van aanpakken en integraal veiligheidsbeleid. Ook moet er aandacht zijn voor de fysieke veiligheid in het domein van crisisbeheersing: stel duidelijke afspraken op met partners.